

Ämnesprov, läsår 2014/2015

Samhällskunskap

Bedömningsanvisningar

Årskurs

6

Bedömningsanvisningar delprov A1-2 och delprov B1-2, ämnesprov i samhällskunskap årskurs 6 2015

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik,
Göteborgs universitet, utarbetar på uppdrag av
Skolverket de nationella proven i samhällskunskap.

Projektledare:
Arne Löfstedt
arne.lofstedt@gu.se

Provansvarig åk 6:
Anders Hellqvist
anders.hellqvist@gu.se

Provkonstruktörer:
Stefan Adler
Vasilios Agorastos
Petter Bergenstråhle
Jasmine Bylund
Mari Felldén
Karin Gardell
Anette Johansson
Kristoffer Larsson
Lotten Norlin
Ida Rudell

Institutionen för pedagogik och specialpedagogik
Göteborgs universitet
Box 300
405 30 Göteborg

Ansvarig på Skolverket:
Mats Olsson
Enheten för prov och bedömning
mats.olsson@skolverket.se

Referensgrupp:

Per-Åke Andersson, Handelshögskolan,
Göteborgs universitet
Rutger Lindahl, Statsvetenskapliga institutionen,
Göteborgs universitet
Ulla-Britt Wennström, Institutionen för sociologi,
Göteborgs universitet

Innehållsförteckning:

Läsanvisning till bedömningsanvisningarna för delprov A och B...4	
Hur går bedömningen till?.....4	4
Delprovets utgångspunkter.....5	5
Sammanställning av nivåer och delkunskapskrav.....7	7
Bedömningsanvisningar till delprov A.....8	8
Bedömningsanvisningar till delprov B.....29	29
Resultatsammanställning.....56	56
Provbetyg.....56	56
Formulär för resultatrapportering version 1.....62	62
Formulär för resultatrapportering version 2.....63	63

Läsanvisning till bedömningsanvisningarna för delprov A och delprov B

Hur går bedömningen till?

För att öka likvärdigheten i bedömningen ska utgångspunkten vara den matris som tydliggör progressionen och som finns i varje uppgift. Det är med hjälp av den du som lärare får stöd i din bedömning. De exempel på svar som finns för de olika nivåerna är tänkta att synliggöra vad nivåbeskrivningarna kan innebära när du som lärare blir osäker på något av dina elevers svar.

Arbetet med bedömning av elevernas lösningar på uppgifterna sker med hjälp av bedömningsanvisningarna. Till varje uppgift finns en bedömningsanvisning med ett antal rubriker. De ser olika ut beroende på uppgiftsformatet.

Öppna uppgifter:

- Uppgiftsformulering
- Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet
- Bedömningsaspekter
- Beskrivning av progressionen
  - nivåbeskrivningar
  - exempel på svar
  - kommentar till elevexemplet

Uppgifter med strukturerade svarsformat (fyll i, matchning, med mera):

- Uppgiftsformulering och rätta svar
- Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet
- Beskrivning av progressionen
- Bedömningsanvisning
  - Om uppgiften också innehåller korta motiverande svar, så finns elevexempel på de nivåer som uppgiften avser att bedöma.

Alla elevexempel är autentiska och vid de uppgifter där det förekommer listor på t.ex. vanliga orsaker, relevanta fördelar etc. är de tagna från elevsvar även om de inte är skrivna som citat.

I uppgiftsformuleringarna har vi försökt att använda ett språk som ska underlätta läsningen för eleven. Alla formuleringar är dock kontrollerade så att de inte medför en avgörande förskjutning av betydelsen.

Varje uppgift ger eleven möjlighet att visa/samla belägg för någon eller flera nivåer. Eleven kan i de olika uppgifterna visa belägg för nivå E eller nivå E och C eller nivå E, C och A.

I elevhäftet uttrycks detta som:

Uppgiften ger möjlighet för eleven att visa belägg för nivå E

Uppgiften ger möjlighet för eleven att visa belägg för nivå E och C

Uppgiften ger möjlighet för eleven att visa belägg för nivå E, C och A

Om en elev på en uppgift visat belägg för nivå A så har eleven också visat belägg för nivå E och C.

Summeringen av visade belägg för de olika nivåerna ger det provbetyg som eleven erhåller. Mer om detta kan du läsa på sidan 56-57.

Elevens resultat skrivs in i någon av resultatsammanställningarna som finns i slutet på elevhäftet delprov B2 och i slutet av detta häfte som kopieringsunderlag.

På sidan 7 finns en sammanställning av vilka nivåer och delkunskapskrav som alla uppgifter i de båda delproven prövar.

Delprovets utgångspunkter

Tillsammans prövar delprov A och delprov B fyra av de sex delkunskapskrav som kunskapskraven i samhällskunskap är uppbyggda av. Här nedan återfinns alla sex delkunskapskrav utan progressionsuttryck (d.v.s. utan de progressionsuttryck som särskiljer betygsnivåerna, de märks här ut med *). Delkunskapskrav 4 saknar progressionsuttryck.

Delkunskapskrav 1

Eleven har * kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då * samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett * fungerande sätt.

Delkunskapskrav 2

Eleven kan utifrån något givet exempel föra * resonemang dels om hur individer och grupper kan påverka beslut på olika nivåer, dels om förhållanden som begränsar människors möjligheter att påverka.

Delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då * samband med * underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med * resonemang och * underbyggda argument.

Delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Delkunskapskrav 5

Eleven har * kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra * resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Delkunskapskrav 6

Eleven kan söka information om samhället och använder då olika källor på ett * fungerande sätt och för * resonemang om informationens och källornas användbarhet.

Ämnesprovet i samhällskunskap årskurs 6 2015 avser att pröva elevernas kunskaper mot delkunskapskraven 1, 3, 4 och 5. Innehållet är spritt över det centrala innehållet. Inget enskilt ämnesprov kommer att pröva alla delkunskapskrav, men över tid avser ämnesprovet i samhällskunskap att pröva alla.

För att kunna uttala sig om elevernas kunskaper inom de delkunskapskrav som ämnesprovet är avsett att pröva, måste man ha ett större antal uppgifter på liknande områden. Det behövs således ett antal uppgifter av olika format inom samma område. Detta leder också till att vi inte prövar alla delkunskapskrav i ett enskilt ämnesprov.

I de olika uppgifternas bedömningsanvisningar används bedömningsaspekter för att särskilja de olika nivåerna. Aspekterna är ofta samma som de som återfinns i kommentarmaterial till kunskapskraven i samhällskunskap, utgivet av Skolverket. I bedömningsanvisningarna uttrycks ofta kvaliteten i resonemangen utifrån två aspekter, genom antal (t ex minst två exempel) och genom olika förtydliganden. Antalet kan visa på ”bredd” i elevens kunskaper och förtydliganden kan visa på ”djup”. I bedömningsanvisningarna är dessa två aspekter åtskilda för att möjliggöra att enklare resonemang visar på en viss bredd men saknar djup. I mer utvecklade svar förväntas att bredden också motsvaras av djup i större omfattning genom förtydliganden. Förtydliganden kan till exempel bestå av att eleven ger exempel, drar paralleller eller beskriver konsekvenser. För delkunskapskrav 4 krävs det inte olika kvalitativa nivåer i elevernas svar. Här förväntas eleven redogöra och ge exempel på en nivå som motsvarar E, då delkunskapskravet är progressionslöst.

De fyra delkunskapskraven som prövas beskrivs på följande sätt när progressionsuttrycken är med. Delkunskapskrav 4 innehåller inga progressionsuttryck.

Betyget E	Betyget C	Betyget A
<p>Delkunskapskrav 1 Eleven har grundläggande kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak fungerande sätt.</p>	<p>Delkunskapskrav 1 Eleven har goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då förhållandevis komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett relativt väl fungerande sätt.</p>	<p>Delkunskapskrav 1 Eleven har mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett väl fungerande sätt.</p>
<p>Delkunskapskrav 3 Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla samband med enkla och till viss del underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla resonemang och till viss del underbyggda argument.</p>	<p>Delkunskapskrav 3 Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då förhållandevis komplexa samband med utvecklade och relativt väl underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med utvecklade resonemang och relativt väl underbyggda argument.</p>	<p>Delkunskapskrav 3 Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv, och beskriver då komplexa samband med välutvecklade och väl underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med välutvecklade resonemang och väl underbyggda argument.</p>
<p>Delkunskapskrav 4 Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.</p>	<p>Delkunskapskrav 4 Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.</p>	<p>Delkunskapskrav 4 Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.</p>
<p>Delkunskapskrav 5 Eleven har grundläggande kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.</p>	<p>Delkunskapskrav 5 Eleven har goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra utvecklade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.</p>	<p>Delkunskapskrav 5 Eleven har mycket goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra välutvecklade och nyanserade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.</p>

I resultatsammanställningen är uppgifterna i delprov A och delprov B uppdelade på dessa delkunskapskrav.

På nästa sida följer en redovisning av vilka delkunskapskrav uppgifterna är avsedda att pröva och vilka nivåer elevsvaren kan nå.

Sammanställning av nivåer och delkunskapskrav

Delprov A	Uppgiften prövar för nivå			Uppgiften prövar delkunskapskrav			
	E	C	A	Dkk 1	Dkk 3	Dkk 4	Dkk 5
A1	X	X	X	X			
A2	X	X	X				X
A3	X	X	X		X		
A4	X	X		X			
A5	X					X	
A6	X	X	X		X		
A7	X	X	X	X			
A8	X	X	X	X			
A9	X	X	X	X			
A10	X	X	X	X			
A11	X					X	
A12	X	X	X	X			
A13	X	X	X		X		
A14	X	X	X	X			

Delprov B	Uppgiften prövar för nivå			Uppgiften prövar delkunskapskrav			
	E	C	A	Dkk 1	Dkk 3	Dkk 4	Dkk 5
B1	X	X	X				X
B2	X	X	X		X		
B3	X					X	
B4	X	X	X		X		
B5	X	X	X	X			
B6	X	X					X
B7	X					X	
B8	X	X	X	X			
B9	X	X	X				X
B10	X	X		X			
B11	X	X	X	X			
B12	X	X		X			
B13	X	X	X		X		
B14	X	X	X	X			

Huvuddelen av de följande sidorna utgörs av bedömningsanvisningarna för de enskilda uppgifterna. Resultatsammanställningen och hur provbetyget tas fram finns på sidan 56-57. Läs dessa sidor innan elevsvaren bedöms.

Resultatsammanställningen för delprov A och delprov B finns också i slutet på elevhäftet för delprov B2, där läraren kan föra in respektive elevs resultat.

A1 Sant eller falskt om ekonomi

--	--	--

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan följer 12 påståenden om ekonomi.

Läs varje påstående och kryssa för om det är *sant* eller *falskt*.

	Sant	Falskt
1. Alla barn i Sverige har rätt att få veckopeng.	☐	☒
2. Barnbidrag och pension är exempel på utgifter i ett hushåll.	☐	☒
3. En viss del av lönen går till skatt.	☒	☐
4. Sveriges skatter används till bland annat skolor, vägar och sjukhus.	☒	☐
5. Hyra och försäkringar är exempel på utgifter i ett hushåll.	☒	☐
6. När du köper något kontant betyder det att du betalar senare.	☐	☒
7. Om du köper något på kredit betalar du hela kostnaden direkt.	☐	☒
8. Om man lånar pengar på banken får man betala tillbaka mer än man lånat.	☒	☐
9. Pengar som man tjänar kallas inkomst.	☒	☐
10. På nästan allt du köper betalar du skatt till staten.	☒	☐
11. Ränta kallas den kostnad man betalar för att låna pengar.	☒	☐
12. Det är ofta billigare att köpa något på avbetalning.	☐	☒

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven kan ange vad som är sant eller falskt om privatekonomi
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en ekonomisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat båda rutorna vid något påstående räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
8-9	E
10-11	C
12	A

A2 Beslut på klassråd

Uppgiftsformulering

Du har kanske varit med om att ni har haft klassråd i skolan. Då har man ett möte där alla i klassen får diskutera olika frågor som rör klassen och komma fram till gemensamma beslut. När man ska fatta ett demokratiskt beslut finns det saker som är viktiga att tänka på.

Förklara varför följande punkter är viktiga när till exempel en klass ska komma fram till ett demokratiskt beslut på klassrådet!

1. Varför är det viktigt att alla får framföra och diskutera sina åsikter?
2. Varför är det viktigt att genomföra en röstning?
3. Varför är det viktigt att man ibland inte måste visa vad man röstar på?

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 5

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven förklarar varför de demokratiska värden och principer som återfinns i uppgiften är viktiga vid beslutsfattande

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller en godtagbar förklaring till en av delfrågorna.	Svaret innehåller godtagbara förklaringar till två av delfrågorna.	Svaret innehåller godtagbara förklaringar till de tre delfrågorna.
Kommentar På delfråga 3 uttrycks det att man "ibland" inte måste visa vad man röstar på. Demokrati ska tillförsäkra att det finns möjlighet till valhemlighet. Många elever har dock sin största erfarenhet från öppna omröstningar varför vi valt att i uppgiften visa att principen inte alltid praktiseras.		

1. Varför är det viktigt att alla får framföra och diskutera sina åsikter?

Elevsvaren ska på något sätt beröra följande:

- alla åsikter är lika mycket värda
- det är inte bara en eller någras åsikter som ska styra
- flera åsikter/tankar/förslag/idéer kommer fram

Exempel på svar

Det är inte bara en åsikt som ska styra allt. Alla tycker olika.

Om alla inte får säga sin åsikt så kan man ha missat något som var väldigt viktigt eller bra.

2. Varför är det viktigt att genomföra en röstning?

Elevsvaren ska på något sätt beröra följande:

- för då blir det som de flesta/majoriteten vill
- för att alla ska ges möjlighet att påverka beslutet

Exempel på svar

Det är viktigt att rösta så att alla får vara med och bestämma och inte bara en.

Det är viktigt att rösta för alla får framföra sina åsikter och det blir som de flesta vill. Eleverna får tycka och tänka.

3. Varför är det viktigt att man ibland inte måste visa vad man röstar på?

Elevsvaren ska på något sätt beröra följande:

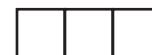
- för att inte bli påverkad av någon annan
- för att inte bli utsatt för det man tycker/röstar på

Exempel på svar

Det är viktigt att man inte måste visa vad man röstar på för andra kan tycka illa om en och man kanske tycker tvärt emot vad alla andra tycker.

För att ingen ska säga att den tycker fel.

A3 Betyg

Uppgiftsformulering

Idag ges betyg från och med årskurs sex. Det finns politiska partier som vill att det ska ges betyg från årskurs 4.

Det kan finnas både fördelar och nackdelar med att ge betyg från årskurs fyra.

Skriv vilka **fördelar** det kan finnas med att ge betyg från årskurs fyra.

Skriv vilka **nackdelar** det kan finnas med att ge betyg från årskurs fyra.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta fördelar med betyg från åk 4
- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta nackdelar med betyg från åk 4

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst en relevant fördel med betyg från åk 4.	Svaret innehåller minst en relevant fördel med betyg från åk 4.	Svaret innehåller minst två relevanta fördelar med betyg från åk 4.
eller	och	och
Svaret innehåller minst en relevant nackdel med betyg från åk 4.	Svaret innehåller minst en relevant nackdel med betyg från åk 4.	Svaret innehåller minst två relevanta nackdelar med betyg från åk 4.
Kommentar Den angivna fördelen/nackdelen får inte vara en ren motsats till en redan angiven fördel/nackdel. Det är inte nödvändigt att eleven i sitt svar uttryckligen relaterar till åk 4.		
Exempel på för åldern relevanta fördelar De ger information om hur eleven ligger till, till elev, lärare och/eller föräldrar. Kan tala om ifall eleven behöver mer stöd. Man vänjer sig vid att få betyg – inte samma press, kan motivera elever att plugga mer, man lär sig ta ansvar tidigt.		
Exempel på för åldern relevanta nackdelar Det blir en stress för eleverna. Föräldrarna sätter för stor press på eleven. Man är inte mogen för ansvaret. Det kan skapa konkurrens/jämförelser mellan elever. Det kan ha en negativ inverkan på självkänslan.		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå för E

- Eleven uttrycker endast personliga åsikter om betyg men berör inte betygen som företeelse.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant fördel med betyg från åk 4.

eller

- Svaret innehåller **minst en** relevant nackdel med betyg från åk 4.

Exempel på svar

Fördelar: Eleverna kanske kan lära sig mer.

Nackdelar: Jag tycker det är dåligt för då måste man anstränga sig mer och jag tycker man borde sätta betyg i sjuan.

Kommentar

Eleven beskriver en relevant fördel genom ”Eleverna kanske kan lära sig mer”.

Nackdelen ”Jag tycker det är dåligt för då måste man anstränga sig mer...” bedöms inte som en relevant nackdel då det inte handlar om betygen som företeelse utan är personliga åsikter.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst en** relevant fördel med betyg från åk 4.

och

- Svaret innehåller **minst en** relevant nackdel med betyg från åk 4.

Exempel på svar

Fördelar: att man vet hur barnen ligger vad de behöver träna på. det kan hjälpa barnen att bli bättre i skolan.

Nackdelar: barnen blir stressade. Jag tycker det är fel att sätta så stora mål på en som är så liten. Barnen ska lära sig saker men i fyran ska man inte ha för mycket press på sig.

Kommentar

Svaret innehåller en relevant fördel: ”man vet hur barnet ligger till vad de behöver träna på” och en relevant nackdel: ”barnen blir stressade”/... / ”i fyran ska man inte ha för mycket press på sig”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst två** relevanta fördelar med betyg från åk 4.

och

- Svaret innehåller **minst två** relevanta nackdelar med betyg från åk 4.

Exempel på svar

En fördel kan vara att man får reda mer på vart man ligger i kunskapskraven. En fördel kan också vara att du tänker mer på dina betyg och jobbar hårdare på lektioner och prov. En fördel kan vara att du tycker att det blir roligare att jobba och göra lexor om du har bra betyg men om du har dåliga betyg då kanske du tänker att du måste plugga mer så då pluggar du mer och får bättre betyg.

En nackdel kan vara att om man har dåliga betyg att man då får mindre självförtroende. En annan nackdel kan vara att du börjar jämföra dig med andra vilket jag inte ser som ett problem men alla lärare gör.

Kommentar

Svaret innehåller två relevanta fördelar: ”man får reda mer på vart man ligger i kunskapskraven” och ”du tänker mer på dina betyg och jobbar hårdare på lektioner och prov”. De två nackdelarna är ”om man har dåliga betyg att man då får mindre självförtroende” och ”du börjar jämföra dig med andra”.

A4 Yttrandefrihet

Uppgiftsformulering

I en demokrati är det viktigt att alla vuxna medborgare får rösta när det är val. Det finns också annat som är viktigt för att ett samhälle ska kallas demokratiskt, som till exempel åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Det innebär att alla har rätt att tycka och säga vad de vill.

Du ska nu förklara på vilka sätt yttrandefrihet och åsiktsfrihet är viktigt för ett demokratiskt samhälle.

1. Yttrandefrihet och åsiktsfrihet underlättar för människor att påverka samhället. Förklara på vilket sätt!
2. Yttrandefrihet och åsiktsfrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. Förklara på vilket sätt!

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven förklarar varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället
- i vilken utsträckning eleven förklarar varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga

Begreppsanvändningen prövas i och med att begreppen åsiktsfrihet och yttrandefrihet måste förstås för att genomföra uppgiften.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven ger en relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället. eller Eleven ger en relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. Av elevens svar på fråga 2 måste det framgå att det inte blir några påföljder på grund av åsikter eller yttranden.	Eleven ger en relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället. och Eleven ger en relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. Av elevens svar på fråga 2 måste det framgå att det inte blir några påföljder på grund av åsikter eller yttranden.	
Elevernas svar berör ofta någon av följande kategorier Påverka: <ul style="list-style-type: none"> • bidra till samhällsutveckling • informationsspridning – att kunna ta del av åsikter • fria massmedier	<ul style="list-style-type: none"> • möjliggör välgrundade beslut (beslutsfattare får veta vad allmänheten tycker) • majoritetsprincipen - om beslut fattas enligt majoritetsprincipen är det en förutsättning att alla medborgare har möjlighet att få uttrycka sin åsikt. Trygghet: <ul style="list-style-type: none"> • detta förklaras genom att beskriva att människor inte blir straffade/hotade/slagna för sina åsikter.	

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Eleven ger ingen relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället.
- Eleven ger ingen relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga.

Belägg för nivå E

- Eleven ger **en** relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället.

eller

- Eleven ger **en** relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. Av elevens svar på fråga 2 måste det framgå att det inte blir några påföljder på grund av åsikter eller yttranden.

Exempel på svar

1. *När alla får säga vad man vill kanske någon har en åsikt som man inte fick framföra om vi inte hade yttrandefrihet som hjälper samhället framåt. Människor påverkar samhället när de får säga vad de själva tycker. Det påverkar ju samhället när alla får framföra sin åsikt.*
2. *Om inte alla fick tycka vad man vill skulle alla bli arga på varandra. Den ena skulle bli sur för den andra tyckte kanske inte riktigt likadant.*

Kommentar

1. Eleven ger en förklaring till påståendet att åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället så att det utvecklas genom att förklara att människor har åsikter som påverkar samhällets utveckling och yttrandefriheten ger dem rätt att framföra dessa.
2. Eleven ger ingen relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. I elevsvaret framgår det inte att det inte blir några påföljder på grund av åsikter eller yttranden.

Belägg för nivå C

- Eleven ger **en** relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet underlättar för människor att påverka samhället.

och

- Eleven ger **en** relevant förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga. Av elevens svar på fråga 2 måste det framgå att det inte blir några påföljder på grund av åsikter eller yttranden.

Exempel på svar

1. *Alla kan komma med ider så att samhället utvecklas, så att det blir ännu bättre. Alla vågar stå för de det tycker och ingen blir arg om man tycker eller säger fel.*
2. *Alla kan säga vad de vill och tycka som de vill. Det är ju alltid tryggt att veta att man inte blir straffad för att man säger eller tycker något som ingen annan tycker.*

Kommentar

1. Eleven ger en relevant förklaring till påståendet: att idéer får framföras som kan utveckla samhället.
2. Eleven ger också en förklaring till varför åsiktsfrihet och yttrandefrihet kan hjälpa människor att känna sig trygga genom att beskriva att man inte riskerar att bli straffad för att man tycker annorlunda.

A5 FN:s barnkonvention

Uppgiftsformulering

Två barn från olika delar av världen fick i uppgift att välja ut de tre rättigheter i FN:s barnkonvention som de tyckte var allra viktigast för dem. Nedan (återfinns i elevhäfte A1) kan du läsa vilka rättigheter de tyckte var viktigast.

Vad kan det bero på att Haruto tycker att vissa rättigheter är viktigast medan Ranita väljer helt andra?

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Beskrivning av progressionen

Delkunskapskravet innehåller ingen progression mellan betygsnivåerna vilket för den här uppgiften innebär att om eleven angett ett relevant exempel så utfaller belägg för nivå E.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst ett relevant exempel på varför rättigheterna värderas olika.		
Kommentar Relevanta exempel berör på något sätt att Haruto och Ranita lever under olika levnadsvillkor. Formuleringarna från barnkonventionen är anpassade för att passa in i sammanhanget men är ursprungligen hämtade från Unicef och Barnombudsmannens hemsidor.		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Eleven för allmänna resonemang om att olika människor tänker olika, har olika intressen eller att alla har rätt att tycka vad man vill utan att relatera till de två personernas olika levnadsvillkor.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller minst ett relevant exempel på varför rättigheterna värderas olika.

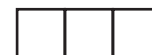
Exempel på svar

För att Haruto har kanske bostad, kläder och mat och säger därför annat medans Ranita har kanske inte något av dom sakerna hon sa.

Kommentar

Svaret innehåller ett relevant exempel på varför rättigheterna värderas olika genom att hänvisa till att det kan bero på att de kanske lever under olika villkor: ”Haruto har kanske bostad, kläder och mat och säger därför annat medans Ranita har kanske inte något av dom sakerna hon sa.”

A6 Pengar till studieresa

Uppgiftsformulering

Ellis och hans klass vill åka till Stockholm på studiebesök men det har varit svårt att få ihop tillräckligt med pengar. Ellis föreslår att alla i klassen ska betala 300 kronor så att de kan åka. Ellis lärare säger att det inte är tillåtet att göra så. Läraren har rätt! Det står i skollagen att skolan ska vara kostnadsfri för eleverna.

Resonera om

- varför lagen säger att grundskolan ska vara kostnadsfri
- vilka konsekvenser det skulle kunna få om lagen inte fanns

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta anledningar till att grundskolan ska vara kostnadsfri.
- i vilken utsträckning eleven beskriver vilka konsekvenser det skulle kunna få om lagen inte fanns.

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst en relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri. eller Eleven beskriver minst en rimlig konsekvens (om lagen inte fanns).	Svaret innehåller minst en relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri. och Eleven beskriver minst en rimlig konsekvens (om lagen inte fanns).	Svaret innehåller minst en relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri. Eleven beskriver minst två rimliga konsekvenser på individ och samhällsnivå (om lagen inte fanns).
Relevanta anledningar till att grundskolan ska vara kostnadsfri berör på något sätt att det ska skapa jämlika förutsättningar och utjämna ekonomiska skillnader, exempelvis: <ul style="list-style-type: none"> • Föräldrarna kanske inte har råd. • Det skapar orättvisa situationer för eleverna. Exempel på rimliga konsekvenser <ul style="list-style-type: none"> • utbildning skulle vara inkomstberoende • alla människors möjlighet till utbildning och/eller arbete skulle begränsas • ökade klyftor i samhället		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå för E

- Svaret innehåller ingen relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri
- Eleven upprepar enbart det som står i uppgiften, att det är olagligt.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri.

eller

- Eleven beskriver minst en rimlig konsekvens (om lagen inte fanns).

Exempel på svar

Jag tror att det är för att vissa familjer har det väldigt svårt och tjärnar inte så mycket på sitt jobb och då kanske dom inte har tillräckligt med pengar.

Kommentar

Eleven uttrycker att ”vissa familjer har det väldigt svårt” och ”då kanske dom inte har tillräckligt med pengar” vilket bedöms vara en relevant anledning med tanke på att lagen bidrar till att utjämna inkomstskillnader.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst en** relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri.

och

- Eleven beskriver **minst en** rimlig konsekvens (om lagen inte fanns).

Exempel på svar

Det ska vara gratis att gå i skolan. För alla ska lära sig lika mycket till och med om någon är fattig och någon är rik! Om någon inte hade råd till skolan om den kostade pengar och då skulle inte den personen fått utbildning och då får hen svårare att få jobb.

Kommentar

Eleven anger en relevant anledning: ”alla ska lära sig lika mycket till och med om någon är fattig och någon är rik” vilket visar att lagen finns för att utbildning inte ska vara inkomstberoende. Eleven beskriver också en rimlig konsekvens för individen: ”då skulle inte den personen fått utbildning och då får hen svårare att få jobb”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst en** relevant anledning till att grundskolan ska vara kostnadsfri.
- Eleven beskriver **minst två** rimliga konsekvenser på individ och samhällsnivå (om lagen inte fanns).

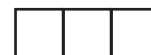
Exempel på svar

Jag tycker det är bra att grundskolan är kostnadsfri, för om den inte skulle vara det skulle familjer med lite pengar inte ha råd att gå i skolan eftersom det kostade så mycket pengar för t. ex. skolböcker mat pennor studiebesök. Det skulle leda till att samhället skulle bli mycket inkompetent och bli väldigt stora gap mellan fattiga och rika. Efter som att lagen finns så även fast man är väldigt fattig och har barn så kan barnen ändå få ett normalt vuxenliv om hen gjorde bra ifrån sig i skolan som ledde till bra betyg och bra jobb med bra lön

Kommentar

Eleven anger en relevant anledning: ”skulle familjer med lite pengar inte ha råd att gå i skolan” som visar att lagen finns för att utbildning inte ska vara inkomstberoende. Eleven beskriver sedan en konsekvens på samhällsnivå om alla inte skulle ha råd att gå i skolan: ”samhället skulle bli mycket inkompetent och bli väldigt stora gap mellan fattiga och rika”. Eleven beskriver också en konsekvens på individnivå som visar effekterna av att lagen finns: ”fast man är väldigt fattig och har barn så kan barnen ändå få ett normalt vuxenliv om hen gjorde bra ifrån sig i skolan som ledde till bra betyg och bra jobb med bra lön”. Bedömningen är att detta går att förstås som motsats till om lagen inte fanns.

A7 Demokrati eller diktatur

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan ser du åtta påståenden.

Sätt ett kryss för om påståendet **stämmer bäst** överens med demokrati eller diktatur.

1.	Vissa har fler rättigheter än andra.	demokrati ☐	diktatur ☒
2.	Alla har samma skyldigheter, t.ex. att betala skatt.	demokrati ☒	diktatur ☐
3.	Man kan bli straffad för att man säger vad man tycker om politiken i landet.	demokrati ☐	diktatur ☒
4.	TV, Internetsidor och tidningar kontrolleras av staten.	demokrati ☐	diktatur ☒
5.	Det hålls regelbundna fria val, t. ex. riksdagsval, presidentval.	demokrati ☒	diktatur ☐
6.	Alla som anklagas för ett brott kan få hjälp av en advokat.	demokrati ☒	diktatur ☐
7.	Man behöver inte berätta för någon hur man har röstat.	demokrati ☒	diktatur ☐
8.	Det finns inga lagar som gör att medborgarna kan avsätta dem som styr landet.	demokrati ☐	diktatur ☒

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar tänkbara förhållanden i en demokrati respektive diktatur
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en politisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat båda rutorna vid något påstående räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
5-6	E
7	C
8	A

A8 Olika levnadsvillkor

Uppgiftsformulering

Nedan ser du två flickor. De är lika gamla och har många likheter samtidigt som de lever väldigt olika liv. Läs faktarutorna om de två flickorna.

Namn: Maria
Ålder: 13 år
Familj: Mamma, pappa, tre systrar och två bröder.
Intressen: Vara med kompisar, cykla och lyssna på musik.
Älskar att: Bada och åker till badhuset med familjen någon gång varje år. På sommaren cyklar hon till stranden.

Namn: Sara
Ålder: 13 år
Familj: Mamma, pappa och en bror.
Intressen: Rida, spela gitarr, vara med kompisar, shoppa och lyssna på musik.
Älskar att: Resa och reser utomlands på semester med familjen två gånger varje år. Senast var hon i Australien.

Det finns flera skillnader mellan Maria och Sara. Deras familjer ser olika ut och de gör olika saker på fritiden.

Beskriv vad det kan bero på att det finns skillnader mellan hur de båda flickorna och deras familjer lever sina liv! Om du vill kan du ta hjälp av stödorden i rutan nedan.

arbete boende ekonomi familjen hälsa uppväxt utbildning

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven beskriver samband i form av relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv
- i vilken utsträckning orsakerna utvecklas i flera led

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller en möjlig relevant orsak som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv.	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst två möjliga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv. eller • Svaret innehåller minst en möjlig relevant orsak som utvecklas i flera led.	<ul style="list-style-type: none"> • Svaret innehåller minst tre möjliga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv. <p>varav</p> <ul style="list-style-type: none"> • minst en möjlig relevant orsak utvecklas i flera led.
Exempel på möjliga relevanta orsaker <ul style="list-style-type: none"> • Inkomstnivå: högre/lägre lön, arv • Antal utgifter: boendekostnader, matkostnader, lån • Arbete: vilken typ av arbete föräldrarna har, i vilken utsträckning föräldrarna arbetar, avsaknad av arbete p.g.a. arbetslöshet, studier eller sjukdom • Familjens storlek • Utbildningsnivå: föräldrarnas utbildningsnivå i relation till vilket arbete de har, avsaknad av utbildning • Uppväxt: föräldrarnas uppväxt och dess eventuella påverkan på utbildningsnivå, hälsa, val av yrke		

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **en** möjlig relevant orsak som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv.

Exempel på svar

Det kan bero på hur mycket lön föräldrarna tjänar. Medans Sara åker och shoppar, reser eller rider så är Maria med kompisar och cyklar eller badar. Så det beror mycket på ekonomin vad olika familjer gör.

Kommentar

Svaret innehåller en relevant orsak som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv: ”hur mycket lön föräldrarna tjänar”.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst två** möjliga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv.
- eller**
- Svaret innehåller **minst en** möjlig relevant orsak som utvecklas i flera led.

Exempel på svar

/.../ Man kan ju dra slutsatsen att Maria har dåligare ekonomi än Sara. Det kan bero på att föräldrarna i Marias familj tjänar mindre på sitt jobb eller nån kanske är arbetslös. Eller skulle det kanske vara så att Maria eller nån annan i hennes familj är sjuk och föräldrarna måste vara hemma och kan inte jobba för det. Saras föräldrar kanske får mycket lön och alla kanske är friska i hennes familj.

Kommentar

Svaret innehåller tre relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv: ”föräldrarna i Marias familj tjänar mindre på sitt jobb eller nån kanske är arbetslös, eller nån annan i hennes familj är sjuk och föräldrarna måste vara hemma”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst tre** möjliga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv

varav

- **minst en** möjlig relevant orsak utvecklas i flera led.

Exempel på svar

Maria är många i sin familj, vilket betyder att det kan vara svårt att göra vissa aktiviteter med hela familjen. Man kan oftast inte heller lägga så mycket pengar på var och en utan pengarna går till mat, räkningar, kläder och andra nödvändigheter. Sara däremot har en relativt liten familj, och om dem tjänar lika mycket som Marias familj kan dem ju lägga betydligt mer pengar på varje individ. Alla familjer bor inte heller likadant. Bor man i ett litet hus/en liten lägenhet behöver man inte lägga lika mycket pengar på det som någon som bor i ett stort hus/en stor lägenhet. Man ser också att Saras intressen och saker hon gillar är dyrare än Marias. Så kan det vara för att Saras föräldrar har gått en bra utbildning och fått välbetalda jobb, plus att dem är en liten familj. Då har man ganska mycket pengar över.

Kommentar

Eleven anger tre möjliga relevanta orsaker som förklarar skillnader i hur flickorna lever sina liv. Den första orsaken, som är i flera led, utgår från storleken på familjen: ”Maria är många i sin familj, vilket betyder att det kan vara svårt att göra vissa aktiviteter med hela familjen. Man kan oftast inte heller lägga så mycket pengar på var och en utan pengarna går till mat, räkningar, kläder och andra nödvändigheter”. Den andra orsaken berör boendet: ”Bor man i ett litet hus/en liten lägenhet behöver man inte lägga lika mycket pengar på det som någon som bor i ett stort hus/en stor lägenhet”. Den tredje orsaken berör förhållandet att Sara verkar ha större tillgång till pengar vilket förklaras i relation till utbildning och inkomstnivå: ”Saras föräldrar har gått en bra utbildning och fått välbetalda jobb”.

A9 Hur fungerar samhället?

--	--	--

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan följer ett antal uppgifter som handlar om politik.
Varje uppgift innehåller en ofullständig mening som behöver en fortsättning.
Sätt ett kryss i rutan efter det alternativ som stämmer bäst.

1. d	5. d
2. b	6. a
3. b	7. b
4. d	8. d

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar samband som finns inom en politisk struktur
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

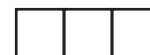
Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en politisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat mer än en ruta vid något påstående räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
4-5	E
6-7	C
8	A

A10 Rättsväsendet

Uppgiftsformulering

I Sverige har vi lagar som alla i samhället ska följa. Det finns flera olika myndigheter med anställda som på olika sätt arbetar med lagar.

Beskriv vad de olika myndighetspersonerna har för uppgift.

Polis   Åklagare   Advokat   Domare

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven på ett relevant sätt beskriver de olika funktionernas roll inom rättsväsendet

Beskrivning av progressionen

Begreppsanvändningen prövas i och med att begreppen polis, åklagare, advokat och domare måste förstås för att genomföra uppgiften.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller en relevant beskrivning av två av de angivna funktionerna.	Svaret innehåller en relevant beskrivning av tre av de angivna funktionerna.	Svaret innehåller en relevant beskrivning av samtliga fyra angivna funktioner.

Kommentar

Svaren uttrycks ofta i vardagliga ordalag och på ett sätt som är kännetecknande för åldern. Nedan återfinns formella beskrivningar av de olika yrkesuppgifterna. Relevanta svar berör på olika sätt detta.

Polisens uppdrag är att upprätthålla lagen, minska brottsligheten och öka tryggheten i samhället. Polisens uppdrag är också att skydda demokratin och försvara den enskilda människans rätt att få uttrycka sina åsikter. (Källa: polisen.se)

Åklagaren har tre huvuduppgifter: att tillsammans med polisen utreda brott, att fatta beslut om åtal ska väckas eller inte, samt att framträda i domstolen. (Källa: Åklagarmyndigheten)

Advokaten hjälper människor som är anklagade för brott och ger råd i frågor om lag och rätt. (Källa: ne.se)

En **domare** arbetar med att lösa tvister och döma i olika typer av frågor. (Källa: domstol.se)

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inte två relevanta beskrivningar av de olika myndighetspersonernas funktion inom rättsväsendet.
- Svaret är så kortfattat att det inte på ett tillräckligt tydligt sätt framgår att eleven har förstått vad funktionen innebär, t. ex. Åklagare: "åklagar folk", Domare: "bestämmer".

Exempel på godtagbara svar

Polis: "Poliserna stoppar rån, brottslingar, mördare och sånt. Helt enkelt skyddar samhället."

Åklagare: "Om det är en person som åtalas för brott så håller åklagaren med. Den gör allt för att få den att få sitt straff. Försöker att få domaren tycka att den är skyldig."

Advokat: "En advokat försvarar den som åtalas för nånting. Försöker att få den som åtalas att få domen oskyldig."

Domare: "En domare är den som bestämmer i domstolen. Den avgör om nån är skyldig eller inte."

A11 FN:s barnkonvention

Uppgiftsformulering

Här nedan kan du läsa två utdrag ur FN:s barnkonvention. Förklara och ge exempel på vad som menas med varje utdrag.

a) Alla barn är lika mycket värda och har samma rättigheter. Ingen får diskrimineras.

b) När vuxna fattar beslut som rör barn ska de se till ”barnets bästa”.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Beskrivning av progressionen

Delkunskapskravet innehåller ingen progression mellan betygsnivåerna vilket för den här uppgiften innebär att om eleven angett en relevant förklaring så utfaller belägg för nivå E.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst en relevant förklaring av innebörden i utdrag a) eller b). Förklaringen kan vara i form av exempel.		
Kommentar De två utdragen ur barnkonventionen är hämtade från Unicef och Barnombudsmannens hemsidor och är formulerade för barn och unga. Relevanta förklaringar berör något av följande: a) Det betyder att ingen får behandla barnet sämre än någon annan. Barnet får inte heller diskrimineras eller bestraffas för något som föräldrar är eller gör. b) Det betyder att de vuxna alltid ska tänka på vad som är bra för barnet och hur beslutet kommer att påverka barnet. Barnet ska få det skydd och den omvårdnad det behöver. Det är lika viktigt att vuxna tänker på ”barnets bästa” när beslutet rör många barn. <p style="text-align: right;">Förklaringar hämtade från barnombudsmannen.se</p>		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Elevens svar blir en omskrivning av utdraget som ligger så nära den ursprungliga texten att det inte går att avgöra om eleven förstätt innebörden av utdraget eller inte.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller minst en relevant förklaring av innebörden i utdrag a) eller b). Förklaringen kan vara i form av exempel.

Exempel på svar

a) *Det menas att det spelar ingen roll hur någon ser ut. Alla ska behandlas rättvist och inte behandlas efter hur någon ser ut eller vilken tro man har. Ingen får bli kränkt för den man är eller hur man ser ut.*

b) *Om det är något som har hänt och det påverkar ett/flera barn ska man tänka på hur man ska göra för att det ska bli så bra för barnet. Man ska tänka på barnet först.*

Kommentar

Eleven förklarar utdrag a) genom att ge exempel på olika diskrimineringsgrunder som inte får förekomma, till exempel ”inte behandlas efter hur någon ser ut eller vilken tro man har”. Utdrag b) förklaras genom att eleven ger ett exempel på en situation där utdraget är tillämpligt: ”Om det är något som har hänt och det påverkar ett/flera barn ska man tänka på hur man ska göra för att det ska bli så bra för barnet”. I detta elevsvar är både a) och b) godtagbara även om det för nivån endast krävs en.

A12 Privatekonomi

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan kan du läsa olika påståenden om en vanlig familjs ekonomi. Sätt kryss för om påståendet **stämmer** eller **inte stämmer**.

	stämmer	stämmer inte
1. Alla barnfamiljer har rätt till barnbidrag.	☒	☐
2. Det är oftast dyrare att köpa på avbetalning än att betala kontant.	☒	☐
3. De flesta vuxna måste låna pengar för att kunna köpa ett hus.	☒	☐
4. Den största delen av familjers pengar går till resor och kläder.	☐	☒
5. Alla som jobbar med samma sak tjänar lika mycket.	☐	☒
6. Föräldrar är skyldiga att betala fickpengar till sina barn.	☐	☒
7. Alla som tjänar mer än 20 000 kronor på ett år måste betala skatt.	☒	☐
8. Alla familjer har rätt att få bostadsbidrag.	☐	☒
9. Man betalar olika mycket skatt beroende på hur mycket man tjänar.	☒	☐
10. En stor utgift för barnfamiljer är avgiften till skolan.	☐	☒
11. De flesta familjer får sin största inkomst från arbete.	☒	☐

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar samband som finns inom en ekonomisk struktur
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en ekonomisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat båda rutorna eller satt kryss mellan rutorna vid något påstående räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
7 - 8	E
9 - 10	C
11	A

A13 Landet lika

Uppgiftsformulering

Tänk dig ett land där alla människor tjänar lika mycket pengar oavsett vilket arbete de har. Alla som arbetar i landet får alltså lika mycket pengar varje månad. De som bestämmer i landet tycker att det här är det mest rättvisa för alla i samhället.

Resonera om vilka fördelar och nackdelar det här sättet att fördela pengar kan ha!

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta fördelar med att alla tjänar lika
- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta nackdelar med att alla tjänar lika
- i vilken utsträckning eleven ger exempel som förtydligar varför det är fördelar och/eller nackdelar

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst en relevant fördel med att alla tjänar lika. eller Svaret innehåller minst en relevant nackdel med att alla tjänar lika.	Svaret innehåller minst en relevant fördel med att alla tjänar lika. och Svaret innehåller minst en relevant nackdel med att alla tjänar lika. Eleven förtydligar antingen en fördel eller en nackdel med exempel.	Svaret innehåller sammanlagt minst tre relevanta fördelar och nackdelar med att alla tjänar lika, fördelade på både för- och nackdelar. Eleven förtydligar både en nackdel och en fördel med exempel.
Exempel på relevanta fördelar <ul style="list-style-type: none"> • Fattigdomen skulle minska • Man kan välja vilket jobb man vill ha utan att tänka på pengar • Alla är/ses som lika mycket värda/jämlika t ex oavsett hudfärg/job • Kanske mindre brottslighet Exempel på relevanta nackdelar <ul style="list-style-type: none"> • De som utbildat sig får lika mycket lön som de som inte gjort det • Orättvist då vissa jobb är svårare än andra • De som anstränger sig får lika mycket som de som latar sig • Ökad konsumtion skulle kunna innebära ökad påverkan på miljön		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret uppehåller sig enbart vid att olika människor jobbar olika mycket.
- Fördelen handlar enbart om att det blir rättvist (vilket framgår i uppgiften).

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant fördel med att alla tjänar lika.

eller

- Svaret innehåller **minst en** relevant nackdel med att alla tjänar lika.

Exempel på svar

Det är bra för det blir rättvist. Men då kvittar det hur hårt man jobbar.

Kommentar

Fördelen tillför inte något ytterligare än vad som uttrycks i uppgiften. Nackdelen: ”då kvittar det hur hårt man jobbar” anses vara relevant.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst en** relevant fördel med att alla tjänar lika

och

- Svaret innehåller **minst en** relevant nackdel med att alla tjänar lika
- Eleven förtydligar **antingen** en fördel **eller** en nackdel med exempel

Exempel på svar

Fördelar: att man får lika mycket i lön och att man inte känner sig som om man är hopplös för att man inte hade lika bra betyg som dom som har värsting jobbet.

Nackdelar: för att dom som har kämpat mer i skolan, för att dom vet hur mycket det krävs att bli läkare tex och sen får dom lika mycket i lön fast att dom har slitigt mer än dom som ville bli något lätt.

Kommentar

Svaret innehåller en relevant fördel och en relevant nackdel. Fördelen kan beskrivas som att den eventuella negativa personliga konsekvensen med dåliga betyg minskar om alla får samma lön. Nackdelen, att man inte tjänar mer även om man anstränger sig, förtydligas med exempel om relationen mellan utbildningskraven till läkare jämfört med ”lättare” jobb.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller sammanlagt **minst tre** relevanta fördelar och nackdelar med att alla tjänar lika, fördelade på både för- och nackdelar.
- Eleven förtydligar **både** en nackdel **och** en fördel med exempel.

Exempel på svar

Fördelar: alla kan köpa lika dyra saker, så att ingen kan bli retad för att (Hen) har dåligare saker osv...

Det är också bra för att om man hade dåliga betyg och ändå fick ett jobb men som inte var så bra så får man ändå lika mycket pengar som alla andra.

Nackdelar: om man hade jätte bra betyg och får ett super bra jobb så får man fortfarande inte mer pengar, så man har liksom inget att sträva efter.

Kommentar

Svaret innehåller tre relevanta fördelar och nackdelar. Två av dem är fördelar: möjligheten för alla att köpa lika dyra saker, och: möjligheten för de som misslyckas att ha samma ekonomiska standard som andra. Exemplet för den andra fördelen ges genom: ”om man hade dåliga betyg och ändå fick ett jobb men som inte var så bra” och berör misslyckande i utbildning och dess påverkan till möjlighet att få ett bra jobb. Eleven beskriver en nackdel: att de som är duktiga inte har något att sträva efter. Exemplifieringen av nackdelen sker genom att knyta det till bra betyg och bra jobb: ”om man hade jätte bra betyg och får ett super bra jobb så får man fortfarande inte mer pengar”.

A14 Samhällets ekonomi

Uppgiftsformulering och rätta svar

inkomstskatt	moms	finanser	tjänar	
landskap		kommun	finansminister	ränta
riksbankschef		bidrag	löner	lånar
budget	räkning	avgift		utgifter

Välj bland orden i rutan och fyll i de ord som saknas. Det finns fler ord i rutan än vad som ska användas. Orden kan bara användas en gång.

För att kunna betala allt som ska finnas i ett samhälle så betalar vi medborgare skatt.

Skatt betalas till stat, **kommun** och landsting.

Den som ansvarar för svenska statens ekonomi kallas **finansminister**.

Både regeringen och många svenska hushåll gör en **budget** för sin ekonomi. Där antecknar man vilka inkomster och **utgifter** man har.

I Sverige betalas det ut många olika **bidrag** till dem som till exempel studerar, har barn eller saknar arbete.

De flesta som arbetar i Sverige betalar en del av sin lön i skatt.

Denna skatt kallas **inkomstskatt**. Man betalar olika mycket skatt beroende på hur mycket man **tjänar**.

När vi köper något i en affär betalar vi också skatt eftersom en del av priset är skatt.

Denna skatt kallas **moms**.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar samband som finns inom en ekonomisk struktur
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en ekonomisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen nedan. Om en elev skriver två ord på samma rad räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
3-5	E
6-7	C
8	A

B1 Demokratiska beslut

Uppgiftsformulering

Här nedan kan du läsa om hur tre klasser gjorde när de skulle rösta om vart de skulle åka på klassresa.

Läs igenom och fundera över vilket sätt som är **mest** demokratiskt.

Klass 6A

Läraren frågade om någon i klassen hade förslag på vart de skulle kunna åka. Zara, Kim, Simon och Kevin pratade ivrigt och hade flera förslag men de övriga eleverna i klassen var tysta. Förslagen skrevs upp på tavlan. Sedan fick alla rösta på varje förslag genom att räkna upp handen. Läraren räknade hur många röster varje förslag fått och det förslag som fått flest röster vann.

a) Vilken klass fattade beslutet på det **mest** demokratiska sättet?

- Klass 6A
- Klass 6B
- Klass 6C

Klass 6B

Alla elever fick tid på sig att lämna förslag på vart de skulle kunna åka genom att lämna in lappar med önskemål. När klassen träffades skrevs alla förslag upp på tavlan. Varje förslag diskuterades och sedan var det dags att rösta. Varje elev fick då gå ut i korridoren och skriva sin röst på en lapp som gavs till läraren. Läraren räknade hur många röster varje förslag fått och det förslag som fått flest röster vann.

b) Resonera om varför den klassens beslut om klassresan var mest demokratiskt.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 5

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Klass 6C

Läraren samlade alla föräldrar till ett föräldramöte där de fick föreslå vart klassen skulle åka. När klassen träffades dagen efter skrev läraren upp alla förslag på tavlan. Alla fick rösta på vilket förslag de tyckte var bäst genom att räkna upp handen. För att man inte skulle påverkas av varandra fick alla blunda när de röstade. Läraren räknade hur många röster varje förslag fått och det förslag som fått flest röster vann.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven kan särskilja demokratiska värden och principer i de tre olika exemplen
- i vilken utsträckning eleven visar förståelse för innebörden av demokratiska värden och principer

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven har kryssat för klass 6B eller klass 6C. Eleven anger minst ett relevant demokratiskt inslag i klassens beslutsprocess.	Eleven har kryssat för klass 6B eller klass 6C. Eleven anger minst ett relevant demokratiskt inslag i den valda klassens beslutsprocess. Eleven förklarar på vilket sätt minst ett av inslagen är viktigt i en demokratisk beslutsprocess.	Eleven har kryssat för klass 6B eller 6C. Eleven anger minst två relevanta demokratiska inslag i den valda klassens beslutsprocess. Eleven förklarar på vilket sätt minst två av inslagen är viktiga i en demokratisk beslutsprocess.
Exempel på relevanta demokratiska inslag i klassernas beslutsprocesser <ul style="list-style-type: none"> • alla får tid att sätta sig in i frågan • alla får vara med och rösta • alla har möjlighet att komma med förslag • majoritetsbeslut • möjlighet att rösta anonymt 		

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Eleven har kryssat för klass 6B eller klass 6C.
- Eleven anger **minst ett** relevant demokratiskt inslag i klassens beslutsprocess.

Exempel på svar

- Eleven har valt klass 6B*
- Klass 6B var mycket demokratisk för att alla fick vara med och rösta och den röst som fick mest blev det.*

Kommentar

Eleven anger två relevanta demokratiska inslag: ”alla fick vara med och rösta” och ”den röst som fick mest blev det”. Det senare uttrycks vagt när eleven använder ”röster” istället för ”förslag”. Trots det går det att förstå att det är majoritetsbeslut som åsyftas.

Observera att elevexemplet innehåller två relevanta inslag men att det räcker med ett för att nå nivå för E.

Belägg för nivå C

- Eleven har kryssat för klass 6B eller klass 6C.
- Eleven anger **minst ett** relevant demokratiskt inslag i den valda klassens beslutsprocess.
- Eleven förklarar på vilket sätt **minst ett** av inslagen är viktigt i en demokratisk beslutsprocess.

Exempel på svar

- Eleven har valt klass 6B.*
- Jag tycker att klass B gjorde det bästa röstningssättet. För jag tycker det är mest rättvist för alla får säga vad dom tycker att dom ska åka. Sen så tycker jag att det är bra att man får gå ut en och en och skriva sin röst. för då kan ingen ”mobba” en för sitt svar (röst).*

Kommentar

Eleven anger två relevanta inslag i beslutsprocessen: ”alla får säga vad de tycker” och att röstningen genomförs hemligt: ”man får gå ut en och en och skriva sin röst”. Eleven förklarar varför valhemligheten är viktig genom att visa på risken för att bli utsatt eller påverkad.

Belägg för nivå A

- Eleven har kryssat för klass 6B eller klass 6C.
- Eleven anger **minst två** relevanta demokratiska inslag i den valda klassens beslutsprocess.
- Eleven förklarar på vilket sätt **minst två** av inslagen är viktiga i en demokratisk beslutsprocess.

Exempel på svar

- Eleven har valt klass 6B.*
- Jag tyckte att klass B:s sätt var mest demokratiskt för att alla barn hade lång tid på sig att komma på vart de skulle kunna åka och så kunde de ge förslag anonymt genom att lämna in lappen med önskemål till läraren. Det var också bra att de diskuterade förslagen för att då kan man komma på nackdelar som man kanske inte tänkte på när man lämnade inn lappen med förslaget. en nackdel till förslaget kan vara att det är för dyrt. Sen var det bra varje elev fick gå ut i korridoren och rösta så att man inte såg vad de andra röstade på. Det var bra för då kan inte påverkad av vad de andra rösta på.*

Kommentar

Eleven anger flera inslag som är viktiga i ett demokratisk beslutsprocess: tid att sätta sig in i frågan, möjligheten att få lämna förslag anonymt, fritt åsiktsutbyte och valhemlighet. Eleven förklarar hur demokratiska värden och principer tas tillvara genom att hänvisa till att valhemligheten minskar risken för social påtryckning: ”Det var bra för då kan inte påverkad av vad de andra rösta på” och fördelen med fritt åsiktsutbyte ”då kan man komma på nackdelar som man kanske inte tänkte på när man lämnade inn lappen med förslaget”.

B2 Slut med skollunch

Uppgiftsformulering

Beslutet att sluta servera skollunch har gjort att många människor protesterar därför att de tycker det är fel.

- Skriv ned **anledningar** till varför de som protesterar kan tycka att det är så viktigt med skollunchen!
- Beskriv vilka konsekvenser det skulle kunna få om skollunchen togs bort!

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta anledningar till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig
- i vilken utsträckning eleven beskriver vilka rimliga konsekvenser det skulle kunna få om skollunchen togs bort

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst en relevant anledning till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).	Svaret innehåller minst två olika anledningar till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).	Svaret innehåller minst två olika anledningar till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).
Svaret innehåller en rimlig konsekvens (b).	Svaret innehåller en rimlig konsekvens (b).	Svaret innehåller minst två rimliga konsekvenser (b).
Kommentar En del elever beskriver en konsekvens i samband med att de skriver en anledning, denna ska då räknas som konsekvens.		
Exempel på relevanta anledningar och konsekvenser <ul style="list-style-type: none"> Barn behöver få mat ... annars kanske de inte orkar med skolarbetet Vissa familjer har inte råd ... familjerna måste välja bort annat som är viktigt Vissa familjer kanske inte har tid att laga bra mat ... eleven får inte i sig det de behöver Vuxna betalar skatt som ska gå till skollunch ... människor blir arga och vill inte betala		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller ingen relevant anledning till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig.
- Svaret innehåller ingen rimlig konsekvens.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst en** relevant anledning till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).
- Svaret innehåller **en** rimlig konsekvens (b).

Exempel på svar

Anledningar:

1. För att annars får kanske barnen inte i sig det de behöver:
2. För att man måste köpa mer mat och då kostar det mer

Konsekvenser:

1. Då kan de bli aströtta och inte orka matten, och om de är trötta lär de sig inget.

Kommentar:

Eleven ger en relevant anledning, ”annars får kanske barnen inte i sig det de behöver” och en rimlig konsekvens, ”Då kan de bli aströtta och inte orka matten, och om de är trötta lär de sig inget”. Den andra anledningen uttrycks för vagt för att vara godtagbar, det framgår inte vilka ”man” är eller för vilka/vem det skulle bli en ökad kostnad.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst två** olika anledningar till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).
- Svaret innehåller **en** rimlig konsekvens (b).

Exempel på svar

Anledningar:

1. Annars får vi inte i oss det vi behöver
2. Vi äter inte ordentligt
3. Alla har inte råd att betala egen

Konsekvenser:

1. Om vi inte får i oss det vi behöver så orkar vi inte med resten av dagen

Kommentar:

Eleven ger tre relevanta anledningar: att barnen inte äter ordentligt, får i sig vad de behöver och att alla inte har råd att betala egen lunch. De två första bedöms som en eftersom de båda berör vikten av att äta rätt. En konsekvens anges: ”orkar vi inte med resten av dagen”.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller sammanlagt **minst två** olika anledningar till att de som protesterar tycker att skollunchen är viktig (a).
- Svaret innehåller **minst två** rimliga konsekvenser (b).

Exempel på svar

Anledningar:

1. *Barnen behöver lunsch för att kunna arbeta. Om dom vuxna ger barnen pengar för att gå och köpa mat så kanske barnen köper godis och onyttiga föremål till lunch.*
2. *Vissa familjer kanske inte har råd att betala*

Konsekvenser:

1. *Om barnen inte får nyttig mat serverad i skolan kanske barnen köper andra gräjer som godis och om barnen inte får i sig riktig mat orkar dom inte arbeta och lära sig i skolan.*
2. *Om dom vuxna ska ge barnen pengar till att barnen ska köpa mat så kanske inte pengarna räcker till i vissa fammiljer och det kanske gör att sverige blir mer och mer fattigt.*

Kommentar

Eleven ger två relevanta anledningar: att barnen kanske köper onyttigheter om de själva ska köpa lunch och att vissa familjer inte har råd att själva bekosta barnens lunch.

Två konsekvenser anges: ”om barnen inte får i sig riktig mat orkar dom inte arbeta och lära sig i skolan” och ”så kanske inte pengarna räcker till i vissa familjer och det kanske gör att sverige blir mer och mer fattigt”.

B3 Mänskliga rättigheter

Uppgiftsformulering och rätta svar

Sätt ett kryss i rutan efter det alternativ som stämmer bäst in.

Korrekta svar

1. b
2. d
3. b
4. c
5. a
6. b

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Beskrivning av progressionen

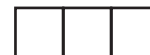
Delkunskapskravet är progressionslöst vilket för den här uppgiften innebär att om eleven markerar minst fyra påståenden korrekt så utfaller belägg för nivå E.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar. Belägg utfaller enligt tabellen nedan.

Antal rätt	Belägg för nivå
4-6	E

B4 Olika förhållanden

Uppgiftsformulering

Sämre för klädarbetare i Kambodja

Människor som arbetar i klädfabriker i landet Kambodja har låga löner och dålig arbetsmiljö. Säkerheten i fabrikena är dålig och det händer ofta olyckor. I en del fabriker jobbar barn. Det har hänt flera svåra olyckor i fabrikena i Kambodja.

Källa: <http://www.8sidor.se/utrikes/2013/07/samre-for-kladarbetare-i-kambodja>

Resonera om vilka olika anledningar det kan finnas till att det är så här i en del länder.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven resonerar om relevanta anledningar till att människor i en del länder tvingas arbeta under mycket bristfälliga arbetsförhållanden

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
I svaret uttrycks minst en relevant anledning ur ett perspektiv.	I svaret uttrycks relevanta anledningar ur två perspektiv.	I svaret uttrycks relevanta anledningar ur minst tre perspektiv.
Kommentar Elevens anledningar uttrycks oftast som samband ur några olika perspektiv. De fyra vanligaste perspektiven är: barn, vuxen, fabrik, landet Elevens anledningar kan utifrån dessa perspektiv beröra <ul style="list-style-type: none"> • varför barn arbetar • varför människor (vuxna) arbetar med låga löner och dålig säkerhet • varför fabrikena har en så låg standard • varför landet tillåter/har det så här		
Relevanta anledningar berör vanligen: <ul style="list-style-type: none"> • Länderna är fattiga, därför är lönerna lägre och fabriksmiljön dålig. • Familjerna är fattiga och tvingas därför att låta sina barn arbeta • Många människor är tacksamma att ha ett arbete så att de kan försörja sig och sin familj även om de får låg lön eller tvingas arbeta i dålig arbetsmiljö		

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret uttrycker ingen relevant anledning till att människor i en del länder tvingas arbeta under mycket bristfälliga arbetsförhållanden.
- Svaret beskriver t. ex. enbart olika bristfälliga arbetsförhållanden eller svaret uttrycker enbart vilka konsekvenser de bristfälliga arbetsförhållandena kan få för individen eller samhället.

Belägg för nivå E

- I svaret uttrycks minst en relevant anledning ur ett perspektiv.

Exempel på svar

Många människor i Kambodja är fattiga. Familjer har dåligt med pengar så de skickar ut t. ex. sina barn för att jobba in pengar till familjen. Vissa människor används som slavar.

Kommentar

Svaret anger en relevant anledning ur ett familjeperspektiv: att familjer är fattiga och därför låter sina barn arbeta.

Belägg för nivå C

- I svaret uttrycks relevanta anledningar ur två perspektiv.

Exempel på svar

Familjerna kanske är tvungna att sätta barnen i arbete i fabriker för att kända pengar till t. ex. mat. De som äger fabriker kanske vill kända så mycket pengar som möjligt och ger därför ut låga löner till de som arbetar. Fabriksägarna kanske inte bryr sig om arbetarna.

Kommentar

I elevsvaret finns det två relevanta anledningar, det första är ur ett familjeperspektiv: ”Familjerna kanske är tvungna att sätta barnen i arbete i fabriker för att kända pengar till t. ex. mat”. Även om eleven inte explicit uttrycker att familjerna är fattiga så framgår det genom att alla i familjen måste arbeta för att få pengar till mat. Den andra anledningen är ur fabriksägarnas perspektiv, ”De som äger fabriker kanske vill kända så mycket pengar som möjligt och ger därför ut låga löner till de som arbetar. Fabriksägarna kanske inte bryr sig om arbetarna”.

Belägg för nivå A

- I svaret uttrycks relevanta anledningar ur **minst tre** perspektiv.

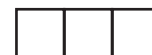
Exempel på svar

Det finns ju en del väldigt fattiga länder i världen där många människor inte har jobb eller kan försörja sig själv/sin familj. Om nu en klädesfabrik söker arbetare och man akut behöver ett jobb då tar man nog det. Även om de får riktigt dåliga löner så är det ändå pengar. Pengar som man åtminstone kan köpa lite mat för. Barnen kanske jobbar i fabriken eftersom att familjen inte har tillräckligt med pengar och barnen måste vara med och jobba för att få mat osv. Eller så kan barnen vara hemlösa och fabriken tar in dem som billig arbetskraft, barn kan ju inte riktigt säga till om så mycket som vuxna. De kräver kanske inte högre lön heller. De kräver kanske inte så mycket alls.

Kommentar

Svaret anger tre relevanta anledningar ur tre perspektiv: barnperspektiv: ”Barnen kanske jobbar i fabriken eftersom att familjen inte har tillräckligt med pengar och barnen måste vara med och jobba för att få mat”, vuxenperspektiv: ”många människor inte har jobb eller kan försörja sig själv/sin familj /.../ man akut behöver ett jobb då tar man nog det. Även om de får riktigt dåliga löner så är det ändå pengar”, fabriksperspektiv: ”fabriken tar in dem som billig arbetskraft, barn kan ju inte riktigt säga till om så mycket som vuxna. De kräver kanske inte högre lön heller”.

B5 Länder som inte är demokratier

Uppgiftsformulering

Det finns flera länder i världen som inte anses vara demokratier. Vi brukar ibland kalla dessa länder för diktaturer. Ge olika exempel på vad det är som kan känneteckna en diktatur.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven ger olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur

Beskrivning av progressionen

Genom att eleven uttrycker flera olika exempel visar eleven bredd i sin förståelse vilket gör att sambandens komplexitet ökar. Begreppsanvändningen prövas i och med att begreppet diktatur måste förstås för att genomföra uppgiften.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst två olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.	Svaret innehåller minst tre olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.	Svaret innehåller minst fyra olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.
Kommentar Uppgiftens syfte är inte att definiera ett land som en diktatur enbart utifrån styresform utan även utifrån att de värderingar som ligger till grund för ett demokratiskt samhälle inte efterlevs. De grundläggande värderingarna definieras av FN:s olika konventioner som till exempel de Mänskliga rättigheterna och Barnkonventionen. Det innebär att elevsvaren ibland berör värderingar snarare än statskick och lagar.		
Exempel på olika områden där begränsningar kan finnas <ul style="list-style-type: none"> • Åsiktsfrihet • Yttrandefrihet • Maktfördelning • Rättigheter och värden • Tryckfrihet • Rättssäkerhet	Vanligt förekommande relevanta exempel <ul style="list-style-type: none"> • Folket får inte rösta • Landet styrs av en person som bestämmer allt • Ledaren i landet lyssnar inte på vad folket tycker • Folket får t. ex. inte ha på sig vad de vill eller tycka om vad/vem de vill • Folket får inte säga vad de vill/tala illa om ledaren • Folket får inte demonstrera • Folket kan straffas om de säger fel saker • Ledaren kan döda människor utan att straffas • Tidningar får inte skriva vad de vill • Alla får inte gå i skola/röra sig fritt	

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inte två relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst två** olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.

Exempel på svar

Exempel 1. Har man diktatur så får inte folket vara med och bestämma.

Exempel 2. Det är ofta en eller få ledare som styr och bestämmer i landet.

Kommentar

Eleven anger två relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur, ”så får inte folket vara med och bestämma” och ”Det är ofta en eller få ledare som styr och bestämmer i landet”. Det första exemplet visar att folkviljan inte styr och det andra exemplet visar att makten koncentreras på några få personer och inte en mängd olika personer som t. ex. i ett parlament.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst tre** olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.

Exempel på svar

Exempel 1. Tex kan landet bara styras av en person

Exempel 2. folket i landet får inte komma med sina egna åsikter.

Exempel 3. Folket i landet straffas om dom säger emot den som styr landet.

Kommentar

Svaret innehåller tre exempel som berör olika områden såsom maktkoncentration, åsiktsfrihet och represalier mot politiska motståndare.

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst fyra** olika relevanta exempel på vad som kännetecknar en diktatur.

Exempel på svar

Exempel 1. I en diktatur bestämmer en eller några över alla andra. En del har fler rättigheter än andra

Exempel 2. I en diktatur får inte böcker, taylor osv publiceras om inte ledarna tycker om det.

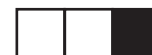
Exempel 3. I en diktatur kan man bli straffad för att tycka som man vill.

Exempel 4. I en diktatur får inte folket vara med och bestämma, de får bara gilla läget. Vissa är värda mer än andra.

Kommentar

Svaret innehåller fyra exempel som berör områden såsom maktkoncentration, tryckfrihet, åsiktsfrihet och ojämlika rättigheter och värde.

B6 Demokratiska beslut

Uppgiftsformulering och rätta svar

Vilka **fyra** av följande påståenden är viktiga för att ett beslut ska bli så demokratiskt som möjligt?
Om du kryssar i fler än fyra rutor blir svaret ogiltigt.

Det är viktigt...

- att beslutet fattas av en majoritet.
- att alla är nöjda med beslutet.
- att allas röst är lika mycket värd.
- att rösterna skrivs ned på lappar.
- att beslutet fattas på så kort tid som möjligt.
- att man inte måste berätta hur man har röstar.
- att beslutet fattas av de personer som kommer drabbas mest av beslutet.
- att rösterna räknas minst tre gånger.
- att alla har fått möjlighet att uttrycka sin åsikt.
- att rösta flera gånger tills alla är överens.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 5

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av hur utvecklade resonemang eleven för om hur demokratiska principer kan kopplas till beslutsfattande. Ju fler korrekta svar eleven har angett desto mer utvecklade resonemang förmodas eleven kunna föra.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat fler än fyra kryss bedöms uppgiften som ogiltig och inga belägg utfaller.

Antal rätt	Belägg för nivå
3	E
4	C

B7 FN:s barnkonvention

Uppgiftsformulering

År 1989 bestämde FN att alla barn i hela världen ska ha samma rättigheter och lika värde, det kallas för barnkonventionen. Barnkonventionen är ett slags avtal som består av 54 olika artiklar. De flesta länder i världen har skrivit under och lovat att följa FN:s barnkonvention. Trots det så följs inte alltid FN:s barnkonvention överallt.

Läs exempelsvaret nedan och ge sedan **två andra** exempel som visar när barnkonventionen **inte** följs.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Beskrivning av progressionen

Delkunskapskravet innehåller ingen progression mellan betygsnivåerna vilket för den här uppgiften innebär att om eleven angett ett relevant exempel så utfaller belägg för nivå E.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst ett relevant exempel på när barnkonventionen inte följs.		
Exempel på relevanta elevsvar <ul style="list-style-type: none"> • I vissa länder måste barn arbeta istället för att gå i skolan • Barn kan tvingas vara barnsoldater • I en del länder får inte alla barn gå i skolan, t.ex. flickor • Tjejer gifts bort när dom är tonåringar fast dom inte vill • Vissa barn blir slagna och utnyttjade • När barn lever under dåliga förhållanden vid krig • Barn som är hemlösa och inte har tak över huvudet		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inga relevanta exempel som visar när barnkonventionen inte följs.
- Innehållet i svaret går inte att koppla till någon del av barnkonventionen.

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst ett** relevant exempel på när barnkonventionen inte följs.

Exempel på svar

1. *Alla barn får inte gå i skolan.*
2. *Det finns små barn som måste jobba och tjäna pengar.*

Kommentar

Svaret innehåller två relevanta exempel på när barnkonventionen inte följs. (Observera att det krävs **ett** exempel för att nå nivå för E även om detta exempel innehåller två.)

B8 Hur fungerar samhället?

--	--	--

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan följer ett antal uppgifter som handlar om ekonomi, media och lag och rätt.

Varje uppgift innehåller en ofullständig mening som behöver en fortsättning.

Sätt ett kryss i rutan efter det alternativ som stämmer bäst.

1. c	5. b
2. c	6. b
3. b	7. a
4. b	8. a

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar samband som finns inom en ekonomisk, medial och rättslig struktur
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en ekonomisk, medial och rättslig struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat mer än en ruta vid något påstående räknas det svaret inte med i sammanräkningen.

Antal rätt	Belägg för nivå
4-5	E
6-7	C
8	A

B9 Val till elevrådet

Uppgiftsformulering

Klass 6b har valt Alex till klassens representant i elevrådet. Så här gick det till när Alex valdes:

Efter lunchrasten samlades klassen i klassrummet. Läraren skrev upp vilka som var där och de två elever som var sjuka. Läraren berättade att de skulle välja representant till elevrådet och frågade vilka elever som skulle kunna tänka sig att bli elevrådsrepresentanter. Deras namn skrevs sedan upp på tavlan. Efter det var det dags att rösta. Läraren läste upp ett namn i taget och alla som ville rösta på den personen fick räkna upp handen så att det syntes tydligt vad man röstade på. Därefter skrev läraren upp på tavlan hur många röster varje person fått. Eftersom Alex var den som fick flest röster valdes Alex till elevrådsrepresentant.

- a) På vilka sätt var detta ett demokratiskt val?
b) Förklara hur valet skulle kunna gjorts **ännu mer** demokratiskt!

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 5

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra enkla/utvecklade/välutvecklade och nyanserade resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven identifierar relevanta anledningar till att valet av elevrådsrepresentant var demokratiskt
- i vilken utsträckning eleven förklarar hur valet av elevrådsrepresentant kunde gjorts ännu mer demokratiskt

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven identifierar minst en relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).	Eleven identifierar minst en relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).	Eleven identifierar minst en relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).
eller	och	och
Eleven ger minst en förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).	Eleven ger minst en förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).	Eleven ger minst två förklaringar till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).
Exempel på godtagbara relevanta beskrivningar av på vilket sätt valet var demokratiskt		
<ul style="list-style-type: none"> • Alla hade möjlighet att anmäla intresse • De röstade • Den person som fick flest röster fick bli elevrådsrepresentant		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

Det framgår inte i elevsvaret om eleven har identifierat någon anledning till att valet var demokratiskt.

En del elever skriver exempelvis *alla fick välja elevrådsrepresentant*.

Detta skulle kunna sägas antyda att eleven identifierat röstning som en relevant anledning till att valet var demokratiskt genom att alla genom röstning fick vara med och ”välja”. Men detta framgår inte eftersom eleven skriver ”välja” vilket blir missvisande.

Belägg för nivå E

- Eleven identifierar **minst en** relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).

eller

- Eleven ger **minst en** förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).

Exempel på svar

a) *alla fick rösta på den dom ville*

Kommentar

a) Eleven identifierar röstningsförfarandet: ”alla fick rösta” som en relevant anledning till att valet kan anses demokratiskt. Eftersom eleven i uppgift a) ska identifiera relevanta anledningar till att valet var demokratiskt bortser vi från att eleven uttrycker att alla fick rösta trots att det framgår att alla elever inte var närvarande. På vilket sätt eleven uttrycker detta ska inte vara i fokus så länge eleven identifierar en relevant anledning t.ex. röstning. Frågeställningen i uppgift b) ger utrymme att beröra det faktum att alla elever inte var närvarande. Eleven har inte besvarat uppgift b) och ger därmed ingen förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt.

Belägg för nivå C

- Eleven identifierar **minst en** relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).

och

- Eleven ger **minst en** förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).

Exempel på svar

a) *Alla fick rösta på den elev de tyckte var bäst anpassad för att vara elevrådare.*

b) *De kunde frågat de som inte var där (i klassrummet t.e.x. sjuka) också. De skulle bli mer demokratiskt.*

Kommentar

Eleven identifierar en relevant anledning till att valet kan anses demokratiskt genom att hänvisa till att beslutet fattades genom röstning. I svaret till uppgift b) ger eleven en förklaring till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt. Elevens förklaring består av förslag som berör röstningsförfarandet genom att ange att de borde låtit de som var frånvarande få säga sin mening: ”de kunde frågat de som inte var där (i klassrummet t.e.x. sjuka) också”.

Belägg för nivå A

- Eleven identifierar **minst en** relevant anledning till att valet var demokratiskt (a).

och

- Eleven ger **minst två** förklaringar till hur valet kunde gjorts ännu mer demokratiskt (b).

Exempel på svar

a.) Alla som ville bli representant blev nominerade. Alla som var i skolan den dagen fick rösta. Den som fick flest röster vann.

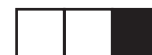
b.) Att alla fick gå in i ett speciellt rum och rösta eller att alla titade ner i bänken när dom röstade så man inte gick efter kompisar. Att man bara fick rösta på en person.

Kommentar

a) Eleven identifierar två relevanta anledningar till att valet kan anses demokratiskt genom ”Alla som var i skolan den dagen fick rösta” och ”Den som fick flest röster vann”. Vi bortser här ifrån att alla inte var närvarande vid röstningen och ger belägg för att eleven identifierar röstning som ett demokratiskt inslag.

b) Eleven förklarar hur två saker kunde gjort valet mer demokratiskt genom att dels beskriva ett sätt att uppnå valhemlighet: ”Att alla fick gå in i ett speciellt rum och rösta eller att alla titade ner i bänken när dom röstade” samt att alla ”bara fick rösta på en person”. Det framgår inte av uppgiftens exempel om detta redan tillämpades men anses visa elevens förståelse för principen en person – en röst.

B10 Riksdag, riksdagsval och regering

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan ser du olika påståenden om riksdagsval, riksdag och regering.

Kryssa i de fyra påståenden som stämmer! Om du kryssar i fler än fyra rutor räknas svaret som ogiltigt.

	Stämmer
1. Partier som får minst 4 % av rösterna kommer in i riksdagen.	☒
2. Det är val till riksdagen vartannat år.	☐
3. Det finns totalt 4 partier i riksdagen.	☐
4. Alla som bor i Sverige får rösta i riksdagsvalet.	☐
5. Det parti som får flest röster får uppdrag att bilda regering.	☒
6. Fler än två partier kan inte bilda regering tillsammans.	☐
7. Chefen för regeringen kallas statsminister.	☒
8. Alla som sitter i regeringen kallas ministrar.	☒
9. Riksdagen lämnar förslag till regeringen.	☐
10. Regeringen fattar beslut om det som riksdagen föreslagit.	☐

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven kan ange vilka av påståendena om riksdag och regering som stämmer
- i vilken utsträckning eleven förstår de i uppgiften förekommande begreppen

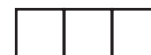
Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en politisk struktur visar eleven. Antalet korrekta svar visar också på en mer fungerande begreppsanvändning.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antalet korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven markerat fler än fyra rutor bedöms svaret som ogiltigt och inga belägg utfaller.

Antal rätt	Belägg för nivå
2-3	E
4	C

B11 Den öde ön

Uppgiftsformulering

Tänk dig att du och din klass ska leva ensamma på en öde ö i flera månader. Det finns ingen vuxen på ön utan ni får klara er själva. För att ni ska komma överens behöver ni bestämma hur livet på ön ska vara.

Resonera om vad som är viktigt att tänka på för att livet på ön ska bli så **demokratiskt** som möjligt!

- Förklara varför dina förslag gör livet på ön demokratiskt.
- Du kan t. ex. beskriva hur ni gör för att fatta beslut, bestämma regler och för att komma överens.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven ger relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt
- i vilken utsträckning eleven förtydligar förslagen

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven ger minst ett relevant förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.	Eleven ger minst två relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.	Eleven ger minst två relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.
Eleven förtydligar förslaget så att det framgår varför det blir demokratiskt.	Eleven förtydligar ett av förslagen så att det framgår varför det blir demokratiskt.	Eleven förtydligar minst två av förslagen så att det framgår varför det blir demokratiskt.

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Eleven ger inga förslag på hur livet på ön kan göras så demokratiskt som möjligt utan beskriver snarare överlevnadsstrategier t.ex. bygga skydd, hämta mat osv.
- Eleven ger förslag men förtydligar inte varför förslaget bidrar till att det blir demokratiskt.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Eleven ger **minst ett** relevant förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.
- Eleven förtydligar förslaget så att det framgår varför det blir demokratiskt

Exempel på svar

För att fatta beslut röstar vi för att ingen ska bossa över dem andra. För att alla ska jöra något skulle man ha ett skema över vem som gör vad.

Kommentar

Eleven ger ett relevant förslag: ”för att fatta beslut röstar vi” och förtydligar varför det gör det demokratiskt genom ”för att ingen ska bossa över dem andra”, vilket anknyter till allas lika värde. När det gäller schema för arbete så motiveras det mer av praktiska skäl än av demokratiska.

Belägg för nivå C

- Eleven ger **minst två** relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.
- Eleven förtydligar **ett** av förslagen så att det framgår varför det blir demokratiskt.

Exempel på svar

Hur vi ska leva på en öde ö utan vuxna. Om vi ska fatta ett beslut så samlas vi alla och röstar/kompromissar. Vi behöver defenitivt regler för att kunna ha det trevligt där. Har vi inte regler kommer vi ju med största sannolikhet bli orättvisa och inte jämnliska. Har vi regler så har vi en guide om hur det ska vara där. När vi ska dela ut arbetsuppgifter så kan vi ropa upp vad man kan göra och då får man räcka upp handen efteråt och säga vad man vill göra. Är det tomt på en uppgift får man göra ett schema så alla turas om att vara där.

Kommentar

Eleven ger två relevanta förslag på hur det kan bli demokratiskt; ”Om vi ska fatta ett beslut så samlas vi alla och röstar/kompromissar” och ”Vi behöver defenitivt regler”. Elevens förslag om röstning förtydligar inte varför det skulle göra det mer demokratiskt. Däremot förtydligas förslaget om regler som ett demokratiskt inslag genom att eleven hänvisar till att regler kan medföra ökad rättvisa och jämlikhet: ”Har vi inte regler kommer vi ju med största sannolikhet bli orättvisa och inte jämnliska”.

Belägg för nivå A

- Eleven ger **minst två** relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt.
- Eleven förtydligar **minst två** av förslagen så att det framgår varför det blir demokratiskt.

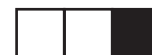
Exempel på svar

För att livet på ön skulle bli så demokratiskt som möjligt så gäller det att ha regler över vad som får göras och inte. Utan regler skulle det kunna bli så att någon fick göra något som en annan inte fick, vilket skulle kunna tolkas som diskriminering. För att reglerna ska kunna bestämmas behövs det att allas åsikter blir hörda och majoriteten därefter får bestämma. Alla måste ha samma regler, skyldigheter och rättigheter för att det ska fungera. Ingen ska bli diskriminerad och inte få vara med och ta beslut. Man måste få tycka vad man vill och det ska vara jämställt mellan tjejer och killar. För att man skulle kunna leva på ön med ett demokratiskt sätt betyder det att alla ska få bestämma, uttrycka sig fritt, ingen ska diskrimineras, alla ska ha samma rättigheter, skyldigheter och regler.

Kommentar

Eleven ger tre relevanta förslag på hur tillvaron på ön kan göras så demokratisk som möjligt. Inledningsvis ges förslaget att det är viktigt att ha regler: ”För att livet på ön skulle bli så demokratiskt som möjligt så gäller det att ha regler över vad som får göras och inte”. Det förtydligas genom att förklara vad som skulle kunna hända om de inte hade regler: ”Utan regler skulle det kunna bli så att någon fick göra något som en annan inte fick, vilket skulle kunna tolkas som diskriminering”. Eleven beskriver sedan hur de skulle göra för att besluta om reglerna och ger då ytterligare förslag: ”För att reglerna ska kunna bestämmas behövs det att allas åsikter blir hörda och majoriteten därefter får bestämma”. Förslagen berör här allas rätt att komma till tals och att beslut fattas genom majoritetsbeslut. Allas rätt att komma till tals förtydligas genom att hänvisa till att ett sådant system kräver att alla har samma rättigheter och skyldigheter och att ingen diskrimineras: ”Alla måste ha samma regler, skyldigheter och rättigheter för att det ska fungera” och ”Ingen ska bli diskriminerad och inte få vara med och ta beslut. Man måste få tycka vad man vill och det ska vara jämställt mellan tjejer och killar”.

B12 Nationella minoriteter

Uppgiftsformulering och rätta svar

Nedan ser du nio påståenden om nationella minoriteter.

Kryssa i de **fyra** påståenden som stämmer!
Om du kryssar i fler än fyra blir svaret ogiltigt.

- De nationella minoriteterna är samer, kurder, muslimer och judar.
- De nationella minoriteterna är samer, romer, tornedalingar, sverigefinnar och judar.
- De nationella minoriteterna är inte svenska medborgare.
- Alla folkgrupper som talar ett annat språk än svenska är nationella minoriteter.
- De nationella minoriteterna har alltid skyddats och behandlats väl i Sverige.
- De nationella minoriteterna har rätt att rösta i riksdagsvalet.
- Samerna är Sveriges urfolk.
- De nationella minoriteterna har inte bott i Sverige så länge och ska därför få hjälp med språket.
- Alla de nationella minoriteterna har egna språk.

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Beskrivning av progressionen

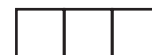
Uppgiften prövar hur komplexa samband eleven kan beskriva. Ju fler korrekta svar eleven har angett desto komplexare samband i en samhällsstruktur visar eleven. Begreppsanvändningen prövas i och med att begreppet nationella minoriteter måste förstås för att genomföra uppgiften.

Bedömningsanvisning

Uppgiften bedöms genom att räkna samman antal korrekta svar och belägg utfaller enligt tabellen. Om eleven kryssat i fler än fyra betraktas svaret som ogiltigt och inga belägg utfaller.

Antal rätt	Belägg för nivå
2-3	E
4	C

B13 Börja skolan

Uppgiftsformulering

Hur gammal man är när man börjar skolan skiljer sig åt mellan olika länder. I Sverige börjar man grundskolan det år man fyller 7 år. Några partier föreslår att man ska börja skolan redan det år man fyller 6 år. Idag är det frivilligt att gå i förskoleklass.

Resonera om vilka argument som kan användas **för** och **emot** förslaget att börja ett år tidigare!

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband med underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med enkla/utvecklade/välutvecklade resonemang och till viss del/relativt väl/väl underbyggda argument.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven anger rimliga argument för tidigare skolstart
- i vilken utsträckning eleven anger rimliga argument emot tidigare skolstart
- i vilken utsträckning eleven förtydligar argumenten genom att exempelvis beskriva konsekvenser

Beskrivning av progressionen

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Svaret innehåller minst ett rimligt argument ur ett perspektiv, antingen för eller emot tidigare skolstart.	Svaret innehåller minst ett rimligt argument för tidigare skolstart. Svaret innehåller minst ett rimligt argument emot tidigare skolstart. Svaret innehåller minst ett förtydligande t. ex i form av konsekvenser.	Svaret innehåller minst två rimliga argument för tidigare skolstart. Svaret innehåller minst två rimliga argument emot tidigare skolstart. Svaret innehåller minst två förtydligande t. ex i form av konsekvenser.
Kommentar: I vissa elevsvar på framförallt de lägre nivåerna uttrycker inte alltid eleven att de är för eller emot en tidigare skolstart utan den tolkningen överläts åt bedömare. Om bedömare förstår vilket det är ska det räknas som att eleven har uttryckt sig tillräckligt tydligt.		

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Svaret innehåller inte något rimligt argument för eller emot tidigare skolstart.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Svaret innehåller **minst ett** rimligt argument ur ett perspektiv, antingen för **eller** emot tidigare skolstart.

Exempel på svar

Argument för: Man lär sig mer och man lär sig skriva och massa annat tidigare och då har du "extra tid".

Argument mot: Det kan vara jobbigt för några, i grundskolan finns det ju också andra äldre barn och man kanske blir retad då.

Kommentar

Svaret innehåller ett rimligt argument för tidigare skolstart: "Man lär sig skriva och massa annat tidigare och då har du "extra tid"". Argumentet mot tidigare skolstart anses inte rimligt eftersom åldern inte är av avgörande betydelse för om man blir retad eller inte och att det, oavsett ålder för skolstart, alltid kommer finnas äldre elever.

Belägg för nivå C

- Svaret innehåller **minst ett** rimligt argument **för** tidigare skolstart.
- Svaret innehåller **minst ett** rimligt argument **emot** tidigare skolstart.
- Svaret innehåller **minst ett** förtydligande t. ex. i form av konsekvenser.

Exempel på svar

Argument för: Det är bra för då blir barnen smartare och mer utvecklade när de går upp i det högre klaserna och då är det lättare för de att få jobb.

Argument mot: Men det är dåligt för de får inte lika mycket lek och kul när de är små.

Kommentar

Svaret innehåller ett argument för tidigare skolstart: "då blir barnen smartare och mer utvecklade" och ett mot tidigare skolstart: "för de får inte lika mycket lek och kul när de är små". Argumentet för tidigare skolstart förtydligas genom en konsekvensbeskrivning: "då är det lättare för de att få jobb".

Belägg för nivå A

- Svaret innehåller **minst två** rimliga argument **för** tidigare skolstart.
- Svaret innehåller **minst två** rimliga argument **emot** tidigare skolstart.
- Svaret innehåller **minst två** förtydliganden t. ex. i form av konsekvenser.

Exempel på svar

Argument för: När man är liten så lär man sig mycket mer och man tycker oftast att skolan är roligare och man hittar fler kompisar.

Argument mot: När man är så liten så är man kanske inte mogen till att gå till skolan och man tramsar sig och fattar inte att det är allvar. Dem hade behövt längre raster och då hade man behövt fler resurser till rastvakter och fler extra lärare som fått se så barnen skötte sig och det hade bara varit en kostnad.

Kommentar

Svaret innehåller två argument för tidigare skolstart: "När man är liten så lär man sig mycket mer" och "man tycker oftast att skolan är roligare" och två argument mot: "är man kanske inte mogen", och att "det hade bara varit en kostnad". De båda argumenten mot tidig skolstart förtydligas genom konsekvenser: "man tramsar sig och fattar inte att det är allvar" och "då hade man behövt fler resurser till rastvakter och fler extra lärare som fått se så barnen skötte sig".

B14 Två demokratiska principer

Uppgiftsformulering

För att man ska kunna säga att ett samhälle är demokratiskt ställs det vissa krav, dessa krav kallas demokratiska principer.

Nedan följer två demokratiska principer.

Förklara vad de betyder och varför de är viktiga för ett demokratiskt samhälle.

Majoriteten bestämmer

1a. Det betyder att...

1b. Det är viktigt för ett demokratiskt samhälle därför att...

Alla människors lika värde

2a. Det betyder att...

2b. Det är viktigt för ett demokratiskt samhälle därför att...

Uppgiften prövar följande del av kunskapskravet: delkunskapskrav 1

Eleven har grundläggande/goda/mycket goda kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då enkla/förhållandevis komplexa/komplexa samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett i huvudsak/relativt väl/väl fungerande sätt.

Bedömningsaspekter

Progressionen i uppgiften består av:

- i vilken utsträckning eleven förklarar vad de två demokratiska principerna betyder
- i vilken utsträckning eleven kan förklara varför principerna är viktiga för att ett samhälle ska kunna kallas demokratiskt

Beskrivning av progressionen

Begrepps användningen prövas i och med att innebörden av ”Majoriteten bestämmer” och ”Alla människors lika värde” måste förstås för att genomföra uppgiften.

Belägg för nivå E	Belägg för nivå C	Belägg för nivå A
Eleven förklarar vad minst en av de två demokratiska principerna betyder (1a eller 2a).	Eleven förklarar vad de två demokratiska principerna betyder (1a och 2a). Eleven förklarar varför minst en de demokratiska principerna är viktiga för ett demokratiskt samhälle (1b eller 2b).	Eleven förklarar vad de två demokratiska principerna betyder (1a och 2a). Eleven förklarar varför de två demokratiska principerna är viktiga för ett demokratiskt samhälle (1b och 2b).

Vanliga orsaker till att svar inte når nivå E

- Eleven ger ingen relevant förklaring till vad någon av de två demokratiska principerna betyder (1a/2a).

Exempel: *Det betyder att om många tycker på samma sätt blir det så.*

Kommentar: Av svaret framgår det inte att det måste vara en majoritet av de röstande som tycker på samma sätt för att ett beslut ska tas. Antalet kan vara stort även om det inte är i majoritet.

Exempel: *Det betyder att alla i världen är lika mycket värda.*

Kommentar: I svaret tillkommer ingen ny information om vad uttrycket betyder.

Uppgiftens bedömningsanvisning fortsätter på nästa sida

Belägg för nivå E

- Eleven förklarar vad minst en av de två demokratiska principerna betyder (1a eller 2a).

Exempel på svar

- 1a) Det betyder att det som får mest röster vinner. För då är det flest personer som tycker det*
1b) Det är viktigt för demokratin därför att då får alla vara med och bestämma

Kommentar

Förklaringen på 1a) anses vara relevant: ”det som får mest röster vinner”.

I 1b) ges ingen relevant förklaring.

Belägg för nivå C

- Eleven förklarar vad de två demokratiska principerna betyder (1a och 2a).
- Eleven förklarar varför minst en av de demokratiska principerna är viktiga för ett demokratiskt samhälle (1b eller 2b).

Exempel på svar

- 1a) Det betyder att det som får mest röster vinner*
1b) Det är viktigt för demokratin därför att om en bara bestämmer kan många andra bli väldigt sura. Och det kan leda till protester. Och protester kan leda till inbördeskrig.
2a) Det betyder att ingen ska behandlas olika en dom andra.
2b) -

Kommentar

Förklaring 1a) anses vara relevant, ”det som får mest röster vinner”. I svaret 1b) ges en relevant anledning med koppling till demokrati: ”om en bara bestämmer kan många andra bli väldigt sura. Och det kan leda till protester”, genom att belysa motsatsen, konsekvenser av att bara en bestämmer.

2a) Eleven ger en relevant förklaring genom ”ingen ska behandlas olika en dom andra”.

Belägg för nivå A

- Eleven förklarar vad de två demokratiska principerna betyder (1a och 2a).
- Eleven förklarar varför de två demokratiska principerna är viktiga för ett demokratiskt samhälle (1b och 2b).

Exempel på svar

- 1a) Det betyder att det förslaget som får flest röster är det förslaget som vinner*
1b) Det är viktigt för demokratin därför att man omöjligt kan göra alla människor nöjda men om man väljer majoriteten så blir så många människor som möjligt nöjda
2a) Det betyder att alla människor ska behandlas lika
2b) Det är viktigt för demokratin därför att alla människor ska få känna att dem också har makt och får bestämma saker

Kommentar

Förklaring 1a) anses vara relevant: ”förslaget som får flest röster vinner”.

I 1b) ges en relevant förklaring: ”om man väljer majoriteten så blir så många människor som möjligt nöjda”.

2a) Eleven ger en relevant förklaring genom att alla människor ska behandlas lika.

I svaret till 2b) förklaras detta som viktigt med att ”alla människor ska få känna att dem också har makt och får bestämma”.

Resultatsammanställning

Med hjälp av bedömningsanvisningen bedöms vilka nivåer eleven visat belägg för.

På sidorna 62-63 finns två olika formulär för sammanställning av elevens provresultat. Formulären finns också i slutet av elevhäfte B2, där läraren kan föra in respektive elevs resultat för både delprov A och delprov B.

Formulären används även för att bestämma elevens provbetyg. I formulär 1 kommer uppgifterna i uppgiftsordning. I formulär version 2 kommer inte uppgifterna i samma ordning som i elevhäftena, utan är redovisade efter delkunskapskrav. Detta för att möjliggöra en redovisning av breddvillkoret (spridning över delkunskapskraven). Eftersom resultatsammanställningen är uppdelad på de fyra delkunskapskraven får läraren en återkoppling inom varje specifikt delkunskapskrav. Man behöver bara använda ett av formulären för att räkna fram provbetyget!

Notering av resultat

Om en elev på en uppgift visat belägg för C-nivå så har eleven också visat belägg för E-nivå. Även denna nivå markeras i formuläret.

Om en elev på en uppgift visat belägg för A-nivå så har eleven också visat belägg för E- och C-nivå. Även dessa nivåer markeras i formuläret.

Exempel från uppgift B11 i årets ämnesprov:

Uppgiften ger eleven möjlighet att visa belägg för nivå A, vilket innebär att man också kan visa belägg enbart för nivå E, eller enbart för nivå E och C.

Notera så här i formuläret om eleven visat belägg för nivå E, men inte högre nivåer.

Visat belägg för nivå E	Visat belägg för nivå C	Visat belägg för nivå A
Uppgift B11 ☒	Uppgift B11 ☐	Uppgift B11 ☐

Notera så här om eleven visat belägg på nivå C:

Visat belägg för nivå E	Visat belägg för nivå C	Visat belägg för nivå A
Uppgift B11 ☒	Uppgift B11 ☒	Uppgift B11 ☐

Notera så här om eleven visat belägg på nivå A:

Visat belägg för nivå E	Visat belägg för nivå C	Visat belägg för nivå A
Uppgift B11 ☒	Uppgift B11 ☒	Uppgift B11 ☒

Provbetyg

1. Provbetyget avgörs för det första av det totala antalet belägg eleven har erhållit på provet.
2. För det andra måste ett visst antal av dessa belägg ha erhållits på en viss nivå för att erhålla ett provbetyg högre än E. Till exempel för att få ett C i provbetyg måste eleven först och främst ha fått ett bestämt antal belägg totalt på provet. Därutöver måste ett visst antal av dessa belägg också erhållas från minst nivån för C. För att erhålla ett provbetyg C så räcker det inte att enbart erhålla en stor mängd belägg från E-nivån.
3. För det tredje måste eleven också ha erhållit minst ett belägg från varje delkunskapskrav. Detta gäller för nivå E. För nivå C gäller tre delkunskapskrav, 1,3 och 5 då dkk 4 är progressionslöst.

För att få ett C i provbetyg måste eleven således ha fått ett visst antal belägg totalt, en viss mängd av dessa belägg måste ha erhållits från nivån på C eller C+A och slutligen måste beläggen också vara fördelade på de delkunskapskrav som prövas i provet. Det räcker dock med att ha hämtat ett belägg från ett delkunskapskrav för att uppnå det här tredje och sista villkoret.

Sammanfattningsvis avgörs provbetyget av tre faktorer:

- Det totala antalet belägg
- Ett visst antal av det totala antalet belägg har erhållits på en viss nivå (C och/eller A)
- Eleven har erhållit minst ett belägg från fyra eller tre delkunskapskrav, beronde på provbetygsnivå.

Ett undantag från detta krav på spridning finns dock på nivån för A.

När en elevs båda delprov är bedömda och samtliga resultat på de olika uppgifterna har noterats i formuläret vidtar bestämningen av elevens provbetyg.

1. Summera elevens visade belägg för de olika nivåerna samt elevens totalbelägg.
2. Fyll i om breddvillkoret för nivå E och C är uppfyllt, dvs. om elevens belägg för nivå E respektive C är fördelade över fyra respektive tre av delkunskapskraven. Notera med ett ja eller ett nej i rutan för breddvillkoret om villkoret för E- respektive C-nivå är uppfyllt.
3. Därefter kan elevens provbetyg fastställas.

Gränserna är:

För provbetyg E

ska eleven ha minst **20** belägg totalt.

Visade belägg för nivå E ska vara fördelade över alla fyra delkunskapskraven.

För provbetyg D

ska eleven ha minst **30** belägg totalt, varav minst **8** på nivå C eller sammanlagt **8** på nivå C plus A. *)

Visade belägg för nivå E ska vara fördelade över de fyra delkunskapskraven.

För provbetyg C

ska eleven ha minst **40** belägg totalt, varav minst **16** på nivå C eller sammanlagt **16** på nivå C plus A.

Visade belägg för nivå C ska vara fördelade över tre av delkunskapskraven. (Dkk 4 undantas)

För provbetyg B

ska eleven ha minst **51** belägg totalt, varav minst **6** på nivå A.

Visade belägg för **nivå C** ska vara fördelade över tre av delkunskapskraven. (Dkk 4 undantas)

För provbetyg A

ska eleven ha minst **61** belägg totalt, varav minst **12** på nivå A.

Visade belägg för nivå C ska vara fördelade över tre av delkunskapskraven. (Dkk 4 undantas)

*) Beläggen på nivå C och A läggs ihop. T.ex. så ger fyra klarade uppgifter på nivå A 8 st belägg, 4 C + 4 A.

	E	D	C	B	A
<i>Totalt antal belägg</i>	20	30	40	51	61
<i>Varav för nivå C + A</i>		8	16		
<i>Varav för nivå A</i>				6	12
<i>Breddvillkor E</i>	ja	ja	ja	ja	ja
<i>Breddvillkor C</i>	nej	nej	ja *)	ja *)	ja *)

*) breddvillkoret på nivå C gäller endast tre delkunskapskrav. Det fjärde delkunskapskravet, dkk 4, är progressionslöst och eleven kan endast visa belägg för nivå E.

På nästa sida finns tre elevexempel på olika varianter av erhållna provbetyg.

Tre elevexempel

Elev 1

Eleven har totalt visat 59 belägg varav 10 belägg för nivå A. Visade belägg för C-nivån är fördelade på tre delkunskapskrav, så breddvillkoret för B uppfylls. Provbetyget blir **B**.

Summering	Visade belägg för nivå E	Visade belägg för nivå C	Visade belägg för nivå A		
	Summa visade belägg för nivå E	Summa visade belägg för nivå C	Summa visade belägg för nivå A		
	Max: 28 Eleven: 27	Max: 24 Eleven: 22	Max: 20 Eleven: 10		
			Tot ant belägg: 72 Eleven: 59		
*) Dkk 4 undantaget)					
Finns visade belägg för nivå E på alla delkunskapskrav: Ja/Nej	JA	Finns visade belägg för nivå C på tre delkunskapskrav *): Ja/Nej	JA	Elevens erhållna provbetyg:	B

Elev 2

Eleven har totalt visat 42 belägg varav 15 för nivå C och 3 för nivå A, dvs. totalt 21 visade belägg för nivå C och/eller nivå A. Visade belägg för nivå C är fördelade på tre av delkunskapskraven, dvs alla som går över nivå E. Provbetyget blir då **C**.

Summering	Visade belägg för nivå E	Visade belägg för nivå C	Visade belägg för nivå A		
	Summa visade belägg för nivå E	Summa visade belägg för nivå C	Summa visade belägg för nivå A		
	Max: 28 Eleven: 24	Max: 24 Eleven: 15	Max: 20 Eleven: 3		
			Tot ant belägg: 72 Eleven: 42		
*) Dkk 4 undantaget)					
Finns visade belägg för nivå E på alla delkunskapskrav: Ja/Nej	JA	Finns visade belägg för nivå C på tre delkunskapskrav *): Ja/Nej	JA	Elevens erhållna provbetyg:	C

Elev 3

Eleven har visat totalt 26 belägg varav 4 belägg för nivå C. Visade belägg för nivå E är inte spridda på de fyra delkunskapskraven. Provbetyget blir då **F**.

Summering	Visade belägg för nivå E	Visade belägg för nivå C	Visade belägg för nivå A		
	Summa visade belägg för nivå E	Summa visade belägg för nivå C	Summa visade belägg för nivå A		
	Max: 28 Eleven: 22	Max: 24 Eleven: 4	Max: 20 Eleven: 0		
			Tot ant belägg: 72 Eleven: 26		
*) Dkk 4 undantaget)					
Finns visade belägg för nivå E på alla delkunskapskrav: Ja/Nej	NEJ	Finns visade belägg för nivå C på tre delkunskapskrav *): Ja/Nej	NEJ	Elevens erhållna provbetyg:	F

Kunskapsprofil

Resultatformulären genererar förutom ett provbetyg även en form av kunskapsprofil över elevens prestationer på provet fördelat över de olika delkunskapskrav som provas. De samlade kunskapsprofilerna i en specifik elevgrupp kan även bidra till att läraren får en uppfattning om vad undervisningen i samhällskunskap i denna grupp har gett för resultat vad gäller de aktuella delkunskapskraven.

Genom att genomföra den frivilliga digitala inrapporteringen av hela klasser, kan läraren på ett enkelt sätt få tillgång till en sådan samlad kunskapsprofil för den aktuella elevgruppen och även bilda sig en uppfattning om hur de egna eleverna som grupp har presterat på provet i jämförelse med andra elevgrupper i landet (se häftet Lärarinformation sidan 5).

De lärare som deltar i den obligatoriska inrapporteringen (för elever födda den 10, 20 eller 30 i varje månad) så kan den inrapporteringen göras i samband med en frivillig inrapportering.

Se mer på www.nps.se/inrapportering15. Där finns också en länk till enkäten som alla lärare ska göra.

Två olika resultatformulär

På sidorna 62-63 så finns två olika resultatformulär för framräkning av provbetyg. Enbart ett behöver användas. De olika versionerna är framtagna pga tidigare erfarenhet och lärarsynpunkter. I version 1 så kommer uppgifterna i samma ordning som elevhäftet. I version 2 är de grupperade efter delkunskapskrav, för att man enklare skall kunna se om breddvillkoren är uppfyllda. Anvisningarna på föregående sidor är främst hämtade från resultatformulär version 2, men version 1 fylls i på liknade sätt. De finns i två versioner för att de på lite olika sätt åskådliggör elevens resultat.

När man fyllt i vilka belägg eleven visat på de olika uppgifterna så räknar man

- 1) samman beläggen på de olika nivåerna,
- 2) beläggen totalt och
- 3) om eleven visat belägg i alla delkunskapskrav (nivå E) eller i tre (nivå C).

Med dessa tre olika typer av uppgifter så får man fram elevens provbetyg enligt de nivåer som anges på sidan 57.

För de lärare som ska göra en obligatorisk inrapportering på webben (görs för elever födda den 10, 20 och 30 i varje månad), så finns de två olika versionerna där också. Det räcker således att fylla i den ena, även för att göra den obligatoriska inrapporteringen för dessa elever.

Man kan också göra en frivillig inrapportering av alla elever i sin klass/grupp. Då erhålls provbetyg för var och en av eleverna och en jämförelse kan också (för hela klassen/gruppen) göras mellan klassens/gruppens resultat och resultatet för riket. Den senare grundar sig på den obligatoriska inrapporteringen, vilket är anledningen till att jämförelsen syns först efter att ett antal obligatoriska inrapporteringar gjorts. Mer om detta på www.npso/inrapportering15.

Lärarens anteckningar:

Resultatrapport samhällskunskap åk 6 2015, version 1

Samhällskunskap åk 6	Delkunskapskrav 1			Delkunskapskrav 3			Delkunskapskrav 4			Delkunskapskrav 5		
	E	C	A	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Uppgift A1	☐	☐	☐									
Uppgift A2										☐	☐	☐
Uppgift A3				☐	☐	☐						
Uppgift A4	☐	☐										
Uppgift A5							☐					
Uppgift A6				☐	☐	☐						
Uppgift A7	☐	☐	☐									
Uppgift A8	☐	☐	☐									
Uppgift A9	☐	☐	☐									
Uppgift A10	☐	☐	☐									
Uppgift A11							☐					
Uppgift A12	☐	☐	☐									
Uppgift A13				☐	☐	☐						
Uppgift A14	☐	☐	☐									

Samhällskunskap åk 6	Delkunskapskrav 1			Delkunskapskrav 3			Delkunskapskrav 4			Delkunskapskrav 5		
	E	C	A	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Uppgift B1										☐	☐	☐
Uppgift B2				☐	☐	☐						
Uppgift B3							☐					
Uppgift B4				☐	☐	☐						
Uppgift B5	☐	☐	☐									
Uppgift B6										☐	☐	
Uppgift B7							☐					
Uppgift B8	☐	☐	☐									
Uppgift B9										☐	☐	☐
Uppgift B10	☐	☐										
Uppgift B11	☐	☐	☐									
Uppgift B12	☐	☐										
Uppgift B13				☐	☐	☐						
Uppgift B14	☐	☐	☐									

Max. antal belägg	DKK 1			DKK 3			DKK 4			DKK 5		
	E	C	A	E	C	A	E	C	A	E	C	A
Max. antal belägg	14	14	11	6	6	6	4	0	0	4	4	3
Visat antal belägg för nivå E	☐			☐			☐			☐		
Visat antal belägg för nivå C		☐			☐						☐	
Visat antal belägg för nivå A			☐			☐						☐

Provbetyg:

Summering av totalt antal visade belägg på provet:

Delkunskapskrav 1

Eleven har * kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då * samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett * fungerande sätt.

Delkunskapskrav 3

Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv, och beskriver då * samband med * underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med * resonemang och * underbyggda argument.

Delkunskapskrav 4

Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.

Delkunskapskrav 5

Eleven har * kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra * resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.

Totalt antal belägg för eleven per nivå:	Max. antal belägg per nivå:	Har eleven belägg i alla dkk? (fyra på nivå E, tre på nivå C)
E	28	☐
C	24	☐
A	20	☐

72

Provbetyget sammanfattar de kunskaper du visat i det nationella provet. Terminsbetyget behövs inte alltid vara det samma som provbetyget eftersom det grundar sig på alla kunskaper du visat i ämnet.

Skola:

Pojke:

Flicka:

Klass/grupp: .....

Födelsedatum: .....

Formulär för resultatrapportering ämnesprov samhällskunskap åk 6 2015

Elevens namn: .....

Kommun: .....

Läser enligt kursplanen för SVA:

Resultatrapport samhällskunskap åk 6 2015, version 2

Del av kunskapskrav	Visat belägg för nivå E	Visat belägg för nivå C	Visat belägg för nivå A
<p>Delkunskapskrav 1:</p> <p>Eleven har * kunskaper om olika samhällsstrukturer. Eleven visar det genom att undersöka hur sociala, mediala, rättsliga, ekonomiska och politiska strukturer i samhället är uppbyggda och fungerar och beskriver då * samband inom olika samhällsstrukturer. I beskrivningarna kan eleven använda begrepp på ett * fungerande sätt.</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A1 ☐</p> <p>Uppgift A4 ☐</p> <p>Uppgift A7 ☐</p> <p>Uppgift A8 ☐</p> <p>Uppgift A9 ☐</p> <p>Uppgift A10 ☐</p> <p>Uppgift A12 ☐</p> <p>Uppgift A14 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B5 ☐</p> <p>Uppgift B8 ☐</p> <p>Uppgift B10 ☐</p> <p>Uppgift B11 ☐</p> <p>Uppgift B12 ☐</p> <p>Uppgift B14 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A1 ☐</p> <p>Uppgift A4 ☐</p> <p>Uppgift A7 ☐</p> <p>Uppgift A8 ☐</p> <p>Uppgift A9 ☐</p> <p>Uppgift A10 ☐</p> <p>Uppgift A12 ☐</p> <p>Uppgift A14 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B5 ☐</p> <p>Uppgift B8 ☐</p> <p>Uppgift B10 ☐</p> <p>Uppgift B11 ☐</p> <p>Uppgift B12 ☐</p> <p>Uppgift B14 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A1 ☐</p> <p>Uppgift A7 ☐</p> <p>Uppgift A8 ☐</p> <p>Uppgift A9 ☐</p> <p>Uppgift A10 ☐</p> <p>Uppgift A12 ☐</p> <p>Uppgift A14 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B5 ☐</p> <p>Uppgift B8 ☐</p> <p>Uppgift B11 ☐</p> <p>Uppgift B14 ☐</p>
Summa belägg på delkunskapskrav 1	<p>Antal visade belägg för nivå E</p> <p>14 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå C</p> <p>Max: 14 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå A</p> <p>11 <i>Eleven:</i> ☐</p>
<p>Delkunskapskrav 3:</p> <p>Eleven kan undersöka elevnära samhällsfrågor ur något perspektiv, och beskriver då * samband med * underbyggda resonemang. Eleven värderar och uttrycker olika ståndpunkter i elevnära samhällsfrågor med * resonemang och * underbyggda argument.</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A3 ☐</p> <p>Uppgift A6 ☐</p> <p>Uppgift A13 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B2 ☐</p> <p>Uppgift B4 ☐</p> <p>Uppgift B13 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A3 ☐</p> <p>Uppgift A6 ☐</p> <p>Uppgift A13 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B2 ☐</p> <p>Uppgift B4 ☐</p> <p>Uppgift B13 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A3 ☐</p> <p>Uppgift A6 ☐</p> <p>Uppgift A13 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B2 ☐</p> <p>Uppgift B4 ☐</p> <p>Uppgift B13 ☐</p>
Summa belägg på delkunskapskrav 3	<p>Antal visade belägg för nivå E</p> <p>Max: 6 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå C</p> <p>Max: 6 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå A</p> <p>Max: 6 <i>Eleven:</i> ☐</p>
<p>Delkunskapskrav 4:</p> <p>Eleven redogör för innebörden av de mänskliga rättigheterna och barnets rättigheter och ger exempel på vad rättigheterna kan betyda för barn i olika delar av världen.</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A5 ☐</p> <p>Uppgift A11 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B3 ☐</p> <p>Uppgift B7 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A5 ☐</p> <p>Uppgift A11 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B3 ☐</p> <p>Uppgift B7 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A5 ☐</p> <p>Uppgift A11 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B3 ☐</p> <p>Uppgift B7 ☐</p>
Summa belägg på delkunskapskrav 4	<p>Antal visade belägg för nivå E</p> <p>Max: 4 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå C</p> <p>Max: 0 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå A</p> <p>Max: 0 <i>Eleven:</i> ☐</p>
<p>Delkunskapskrav 5:</p> <p>Eleven har * kunskaper om vad demokrati är och hur demokratiska beslutsprocesser fungerar och visar det genom att föra * resonemang om hur demokratiska värden och principer kan kopplas till hur beslut tas i elevnära sammanhang.</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A2 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B1 ☐</p> <p>Uppgift B6 ☐</p> <p>Uppgift B9 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A2 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B1 ☐</p> <p>Uppgift B6 ☐</p> <p>Uppgift B9 ☐</p>	<p>Delprov A</p> <p>Uppgift A2 ☐</p> <p>Delprov B</p> <p>Uppgift B1 ☐</p> <p>Uppgift B9 ☐</p>
Summa belägg på delkunskapskrav 5	<p>Antal visade belägg för nivå E</p> <p>Max: 4 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå C</p> <p>Max: 4 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Antal visade belägg för nivå A</p> <p>Max: 3 <i>Eleven:</i> ☐</p>
Summering	<p>Visade belägg för nivå E</p> <p>Summa visade belägg för nivå E</p> <p>28 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Visade belägg för nivå C</p> <p>Summa visade belägg för nivå C</p> <p>Max: 24 <i>Eleven:</i> ☐</p>	<p>Visade belägg för nivå A</p> <p>Summa visade belägg för nivå A</p> <p>20 <i>Eleven:</i> ☐</p>
			<p>Tot ant belägg: 72 <i>Eleven:</i> ☐</p>
<p>Finns visade belägg för nivå E på alla delkunskapskrav: Ja/Nej</p>	<p>Finns visade belägg för nivå C på alla delkunskapskrav: Ja/Nej</p>	<p>Elevens erhållna provbetyg:</p>	

Provbetyget sammanfattar de kunskaper du visat i det nationella provet. Terminsbetyget behövs inte alltid vara det samma som provbetyget eftersom det grundar sig på alla kunskaper du visat i ämnet.

Skola:

Pojke:

Flicka:

Klass/grupp:

Födelsedatum:

Kommun:

Läser enligt kursplanen för SVA:

Formulär för resultatrapportering ämnesprov samhällskunskap åk 6 2015

GÖTEBORGS UNIVERSITET
INST FÖR PEDAGOGIK OCH SPECIALPEDAGOGIK